

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BÜTÜN ESERLERİ

AYARSIZLAR

CEVAT FEHMİ BASKUT

CEVAT FEHMİ BAŞKUT KÜLLİYATI : 2

AYARSIZLAR

OYUN

---

3 PERDE

İ N K İ L Â P ve A K A
K i t a b e v l e r i K o l l . Ş t i .
Ankara Cadd. . 95 — İst.

Bu eser, 1943 - 1944 mevsiminde İstanbul Şehir Tiyatrosunda temsil edilmiştir.

Dizgi: GÜL Matbaası

Baskı: KARDEŞ Matbaası

İstanbul — 1972

Ş A H İ S L A R

Sahneye giriş sırasıyla

Saatçi Murtaza	60. yaşlarında, sevimli, temiz yürekli, işine âşık
Ayşe	Murtaza'nın karısı, 50 yaşlarında, saf.
Hafız Ali	Murtaza'nın oğlu, 23 24 yaşlarında, zayıf karakterli, saf, güzel sesli
Mustafa	Murtaza'nın evlâdı manevisi, ağırbaşlı, külhanbeyi, 30 yaşında
Nazan	Şemsettin Gündoğdu'nun kızı, içli ve temiz genç kız
Mehmet	Genç, bobstil
Veli	Genç, bobstil
Avukat Sadullah	45 yaşlarında
Leylâ	Kibar âleminde tanınmış, maceraperest kadın, 30 yaşlarında
Profesör İspiro	Dans hocası
Ahmet Cingöz	Otomobil hocası
Terzi	
Birinci Uşak	Şemsettin Gündoğdu'nun uşağı

İkinci uşak	Şemsettin Gündoğdu'nun uşağı
Neclâ	Leylâ'nın muhitinden, genç
Birinci misafir	Leylâ'nın muhitinden, genç
İkinci misafir	Leylâ'nın muhitinden, genç
Üçüncü misafir	Leylâ'nın muhitinden, genç
Karabet Kuyumciyan	50 yaşlarında
Hasan	Leylâ'nın babası, Yedikuleli ihtiyar takunyacı
Hatice	Leylâ'nın anası, ihtiyar
Şemsettin Gündoğdu	Murtaza'nın kardeşi, Amerika'da milyoner olmuş tü-tün tüccarı, 58 59 yaşlarında

BİRİNCİ PERDE

(Mevsim sonbahar, vakit akşam... Perde açıldığı zaman alaca karanlık iken biraz sonra büsbütün gece olur. Yedikule'de tek katlı bir evin oturma odası. Bir ot minder, bir konsol, iki üç sandalye. Yerde bir kilim serili. Bir köşede aile reisi olan ihtiyar saatçının çalıştığı tahta masa. Masanın üstü muhtelif boyda saatler, yağ şişeleri, alet ve edavatla dolu. Ortada bir pirinç mangal görülür. Mangalda bir tencere kaynıyor. Kafesli pencerelerde patiska perdeler. Konsolun üstünde büyükçe bir gaz lambası, saatçının tezgâhı üstünde de ayrıca bir idare lambası yanıyor. Duvarlarda eski yazılarla levhalar. Sağda ve solda birer oda kapısı, ayrıca sokak kapısına giden koridora açılan kapı.)

BİRİNCİ MECLİS

(Saatçi Murtaza, karısı Ayşe)

(İhtiyar saatçi tezgâh başında meşguldür. Karısı ot minderin bir köşesinde çorap örüyor.)

MURTAZA

(Tezgâhtan kalkar, ellerini önündeki önlüğe siler,

karısının önünde durarak) Hanım, bilmem hatırlayacak mısın, Meşrutiyet sıralarında iki yüzlü saatler çıkmıştı... Evet, iki yüzlü... Bir yüzü alaturka saati gösterirdi, öbür yüzü de alafranga saati... Bizim alle de işte bu Meşrutiyet saatlerine benzer...

AYŞE

Yani iki yüzlü müsünüz?

MURTAZA

Yok canım, demek istediğim bir tarafımız alaturka, öbür tarafımız alafrangadır.

AYŞE

Kuzum senin hangi tarafın alaturka, hangi tarafın alafranga?

MURTAZA

Sözümü kesme de dinle... Bir kardeşim olduğunu bilirsin. İki kısma ayrılan ailemizin bir kısmının reisi odur. Öteki kısmının da ben. İşte Meşrutiyet saatlerine bu yüzden benzeriz. Onlar alafrangadır, biz alaturkayız. Onlar zengindirler, biz fakiriz. Onlar meşhurdurlar, biz meçhûlüz. Onlar bizden başka türlü yaşar, başka türlü konuşur ve başka türlü düşünürler. (Bu sırada tezgâhın üstündeki münebbihli saat çalmaya başlar) Hay Allah müstahakını vermesin... Bu saatin münebbihini de bir türlü düzeltemedim gitti. İkide çalsın istiyorum, beşte çalıyor. Beşte çalsın istiyorum, yedi buçukta ötmeye başlıyor. Vakit bulup da bir bakabilsem... (Saati eline alarak yeniden kurar ve yerine bırakır) Evet hi-

kâyemize devam edelim. Vaktile biz iki kardeş, ikimiz de fakirdik. Ben bir saatçının yanında çırağıyım. O bir tütün tüccarının yazıhanesine kapılanmıştı. Gel zaman git zaman ben usta olup dükkân açtım, o da kendi başına iş görmeğe başladı. Bir zaman geldi İstanbul'un en büyük tütün tüccarı oldu. Fakat o bununla da kanaat etmedi. Cenubî Amerika'ya gitti. Orada sigara fabrikaları açtı ve milyoner oldu. Beni de yanına çağırdı. Gittim. Bütün bunlar benimle evlenmeden evvel oluyor. Barın fabrikasında mühimce bir iş verdi. Beraber yaşamaya başladık. Aynı evde... Fakat bu yaşayış pek az sürdü, geçinemedik.

(Dışarıdan Ali'nin sesi gelir: Do, re, mi, fa, sol, lâ, si, do... do, si, lâ, sol, fa, mi, re, do)

AYŞE

Bu ne bu?

MURTAZA

Şarkı, Ali alafranga şarkı söylüyor.

AYŞE

Bizim o güzelim alaturka şarkılara ne oldu? Böyle avaz avaz bağırmanın sebebi ne?

MURTAZA

Dinle hanım, sen benim anlattıklarımı dinle. Bu alafranga şarkıların da benim hikâyemle alâkası var. Evet kardeşimle bir arada yaşayış pek az sürdü. Geçinemedik. Ne garip değil mi? Kardeşim tütün tüccarı olmasına rağmen sigara içmezdi. Sigara içenlerden de

hoşlanmazdı. Bense alışkanlık işte, o zamanlar günde iki paket içmezsem rahat edemezdim. Bir gün bana «evimde sigara içmeyeceksin» dedi. Tabii biz kardeşiz, amma vaziyeti kavriyorsun ya... O zengin, milyoner. Hem de patron... «Peki» dedim. Fakat fena içerledim. Malûm ya insanlar saat gibidir. Fazla kurulmaya gelmezler. Nihayet günün birinde adamakıllı kapıştık. O akşam vapura atladım, ver elini Avrupa, oradan İstanbul... Tekrar saatçi oldum. Kardeşimi de bir daha görmedim. Tam yirmi beş sene oluyor.

AYŞE

Demek o zaman sigara içmeseydin şimdi biz de zengin olacaktık.

MURTAZA

Öyle.

AYŞE

Fakat şimdi içmiyorsun ya...

MURTAZA

Doktorlar menetti.

AYŞE

Ne tuhaf adamsın a efendi, kardeşin menediyor, onu dinlemiyorsun da elin kırk kat yabancı ~~doktorlar~~ doktorlar menediyor onları dinliyorsun...

İKİNCİ MECLİS

(Murtaza, Ayşe, Ali, Mustafa)

(Ali ve Mustafa soldaki koridora açılan kapıdan beraberce girerler)

ALİ

(Hem yürür, hem de eline bakarak makamla okur)
As, Pas, Seans, Sekans, Rölans, Ku dö gras, Anperme-
nans.

MUSTAFA

Sonra?

ALİ

Kare, Vale, Ambale, File

MUSTAFA

Başka?

ALİ

Nöf, Blöf...

MUSTAFA

Resto... Bunlar ne böyle?

ALİ

Poker tabirâtı.

MUSTAFA

Blöften başkasını anlamadım. Bu mesele bir çatal
kazığa benziyor. Korkarım kıvıramıyacağız... Alafran-
ga şarkı dersleri nasıl gidiyor?

ALİ

İyi ağabey.

MUSTAFA

Öt bakalım biraz.

ALİ

Demin söyledim ya...

MUSTAFA

Bir daha söyle.

ALİ

Do, re, mi, fa, sol, lâ, si, do... Do, si, lâ, sol, fa, mi, re, do.

MUSTAFA

Alafranga şarkı dedikleri bu mu? Güzelmiş be.

ALİ

Sen ne yaptın ağabey? Ben poker düşkününü ve şan meraklısı olacağım ama malûm ya sen de amatör rolü oynayacaksın... Kulaksız Ahmet ders verecekti.

MUSTAFA

Bırak hergeleyi... Misafir tohumu, ne olacak. Hem söförlük, hem de ayıncacılık ediyordu, söz dinlemedi. Nihayet piyastos olmuş...

ALİ

Anlamadım, ne yapıyordu, ne olmuş?

MUSTAFA

Şu kulağındaki pamuğu at be... Tütün kaçırıyordu, nihayet enselenmiş.

ALİ

Peki şimdi ne olacak?

MUSTAFA

Eftamintokofti...

ALİ

Efendim?

MUSTAFA

Pofyos...

ALİ

Anlamadım.

MUSTAFA

Senin gibi hem sağır, hem sıgır la işim ne bilmem.
Aftos piyos. Yani ya iplemem ben...

ALİ

Fakat ağabey.

MUSTAFA

Hem senin bu tabirat dediğin şeylerin şöförcesini
ben pekâla bilirim. Fren, dikiz aynası, direksiyon, kor-
na, birinci vites, ikinci vites, üçüncü vites.

ALİ

Sonra?

MUSTAFA

Dördüncü, beşinci, altıncı vites... Say sayabildiğin kadar.

ALİ

Bu kadar mı?

MUSTAFA

Alt tarafı çıkmaz sokak...

ALİ

Fakat ağabey, otomobilin birçok aksamı varmış. Bunların hepsinin ayrı ayrı isimleri mevcutmuş. Köşedeki mavi bakkalın oğlu söyledi. O, şöför mektebine gidiyor ya... Akümülatör varmış, distribütör varmış. Sonra karbüratör, radyatör...

MUSTAFA

Yok vantilatör...

ALİ

Vantilatör de varmış.

MUSTAFA

Bana bak hafız, bir sarkıtırsam Allah yarattı, demem...

ALİ

Vallahi varmış ağabey. Hem yalnız bunlar mı Bu-
ji varmış, manyeto varmış, difransiyel varmış...

MUSTAFA

E zırrırın kertas. Yeni otomobillerde bunların hiç-biri yok. Ben bilmez miyim... Bütün şoförler arkadaşım. Vardı, sepetlemişler, senin anlıyacağın işe yaramadıkları için hepsini sepetlemişler.

ALİ

Fakat marş...

MUSTAFA

Şimdi marş demiyorlar, aç başı kırdümeni diyorlar.

AYŞE

(Murtaza'ya) Kuzum efendi, ne oldu bizim çocuklara böyle?.. Nedir bu gâvurca kelimeler? Ali, camii fâlan bıraktı artık, nöbetini mütemadliyen başkalarına devrediyor. Aynanın önünden ayrılmıyor. Boyuna gerdan kırıp, bel büküyor. Mustafa'ya da bunları belletiyor. Evin içinde bir hazırlıktır gidiyor. Yalnız benim bir şeyden haberim yok. Hafıza sordum. Babama sor dedi. Mustafa'yı sıkıştırdım, moruk bilir cevabını verdi.

MURTAZA

Moruk bilir mi dedi?

AYŞE

Evet... Öyle söyledi.

MURTAZA

(Hiddetle) Hafız, buraya baksana. Oğlum sana kaç

defa tenbih edeceğim, bak Mustafa benim için yine moruk demiş. Bundan sen mes'ulsun dememiş miydin?

ALİ

Valde herhalde yanlış duymuş olacak. Öyle değil mi ağabey?

MUSTAFA

Sahi be, moruğa moruk demiyecektik de efendi پدر diyecektik...

MURTAZA

(Ali'ye hiddetle) Hafız...

ALİ

(Mustafa'ya rica yollu) Ağabey...

MUSTAFA

(Sesini yükselterek) E ökçeme bu kadar basmayın. Moruk dedikse ne olmuş. Teneşir horozu demedik ya. Maraza etmeğe bahane mi arıyorsunuz?

AYŞE

Canım efendi, şimdi mesele çıkarmanın âlemi var mı? Oğlanın dili alışmış bir kere... Hoşgör... Elbet zamanla düzeltir.

MURTAZA

Hanım zorla değil ya, arıma gidiyor. Manevî evlâdımın benden bu türlü bahsetmesi olanca cinlerimi ba-

şıma çıkartıyor. Malûm ya insanlar saate benzerler, ayarlarına dikkat etmeli.

AYŞE

Haydi haydi şimdi bırak bunları. Sen sualime cevap vermedin.

MURTAZA

Anlatıyordum ya hanım... Anlatıyordum... Çocuklar geldiler... Bütün bunların benim hikâyemle alâkası var. Çocuklar ananızla beni biraz yalnız bırakın.

(Ali ve Mustafa soldaki koridora açılan kapıdan çıkarlar.)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Murtaza, Ayşe,)

MURTAZA

Evet, hikâyemize devam edelim. Kardeşimle kavga ettik. Amerika'dan İstanbul'a döndüm. Tekrar saatçi oldum. Burada evlendim. Kardeşim de Cenubi Amerika'da evlendi. Ona İstanbul'dan eski bir tanıdığın kızını yolladılar. Düğün orada yapıldı. Fakat üçüncü çocuğunu doğurduktan sonra karısı hastalandı. Tedavi, tedavi, tedavi, zavalılık iyileşemedi gitti. Doktorlar «Cenubi Amerika'nın havası yaramıyor. Bu hanım ille İstanbul'da yaşamalı» demişler. Kadın çocuklarını alarak İstanbul'a geldi. Şişli'ye yerleşti. Kardeşim de Amerika'da kaldı. Böylece çocuklar Şişli'de büyüdüler ve geçen sene anneleri Allahın rahmetine kavuştu. Karde-

şim bunun üzerine İstanbul'a geldi, iki erkek çocuğunu aldı götürdü. Leyli mektepte bulunan kızını da burada bıraktı. Bir eyyam da böyle geçti. İnsanlar bilirsin saata benzerler... İşlerler işlerler ve günün birinde duruverirler. Kardeşim de bir gün kuvvetinin tükendiğini anladı. İş hayatından çekilecek, İstanbul'a gelip yerleşecekti. Kızı da mektebi bitirmişti. Şişli'deki koca konakta adetâ tek başına yaşıyordu. Kardeşim çocuklarını yanına aldı, vapurla Almanya'ya geldi. Oradan bir tayyareye atladı ve İstanbul yolunu tuttu. Meğer zavallı eceline susamış. Bindikleri tayyare yolda kazaya uğramaz mı?... Ne denir? Mukadderat.

AYŞE

Hih... Deme efendi... Öldüler mi?

MURTAZA

(Başını sallar).

AYŞE

Üçü de mi?

MURTAZA

(Başını sallar).

AYŞE

Vah biçareler vah... Allah rahmet eylesin. Çok acıdım doğrusu. İçim yandı. Peki kız? Kız burada ya...

MURTAZA

Burada.

AYŞE

Biliyor mu?

MURTAZA

Zannetmem. Bu akşam buraya gelecek ve belki muvakkat bir müddet için, belki de temelli olarak bizimle kalacak. Tabii kardeşimin çocuğu.

AYŞE

Ona şüphe mi var? O da evlâdımız sayılır. Emin ol, kendi çocuğumdan ayırdetmem. Vah yavrum vah... Anlıyorum, şimdi anlıyorum. Demek bizim çocuklar bunun için alafrangalaştılar. Öyle ya amcazedelerini karşılamaya hazırlanıyorlar. Demin sen söylüyordun ya, onlar bizden başka türlü yaşar, başka türlü konuşur ve başka türlü düşünürlermiş.

MURTAZA

Aşkolsun sana hanım, zeki kadınsındır, vesselâm. Beni büyük bir müşkülden kurtardın. Evet öyle, tabii öyle amcazedelerini karşılamaya hazırlanıyorlar.

AYŞE

Peki yavrucak buraya gelip bizimle oturmaktan şüphelenmez mi? Sakın haber almış olmasın...

MURTAZA

Hayır, hayır... Kardeşimin burada bir vekili umuru vardı. Kurnaz bir avukat. Bu işleri hep o idare ediyor.

Elbet bir yalan uydurmuştur. Ha... sana söylenecek bir şey daha vardı. Bu akşam kardeşimin kızı Nazan buraya geliyor amma biz de, yani ben, Mustafa ve Ali buradan gidiyoruz.

AYŞE

Gidiyor musunuz? Nereye?

MURTAZA

Edirne'ye.

AYŞE

Sebeb?

MURTAZA

Sebeb mi şey... Canım benim Edirne'de iki arsam var ya...

AYŞE

Edirne'de iki arsan mı var? İlk defa duyuyorum.

MURTAZA

Öyle ya sana söylememiştim. Canım iki kuru arsanın nesini söylüyeyim. Amcamdan miras kalmıştı. İşte o arsaları satacağız. Talip çıktı.

AYŞE

Peki amma sen arsaları satacaksan var git sat. Ali ile Mustafa'yı niçin sürüklüyorsun?

MURTAZA

Niçin mi sürüklüyorum? Olmaz, imkânı yok, yalnız başıma yapamam. Beni aldatırlar.

AYŞE

Efendi, bu işte bir bit yeniği var.

(Evin önünde bir korna sesi işitilir. Arkasından kapı çalınır.)

MURTAZA

Çıldırдың mı? Ne bit yeniği olacaktı. Dur bakalım, birisi geldi. Belki de Nazan'dır...

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Mustafa)

MUSTAFA

(Soldaki koridora açılan kapıdan girerek) Efendi peder, bir kaldırım kargası ile iki sapı silik geldi. Seni görmek istiyorlarmış.

MURTAZA

Kim geldi, kim geldi?

MUSTAFA

Söyledik ya, bir ayağı karıncalı ile iki kıl kuyruk.

MURTAZA

(Ayşe'ye) Anlamadım.

AYŞE

Oğlum kim geldi?

MUSTAFA

Dur, enayileri getireyim de görün. (Kapıyı açarak dışarı seslenir) Hanım evlâtları, haydi bakalım, elâdo.

BEŞİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Nazan, Mehmet, Veli ve arkalarından Ali, Nazan, Mehmet ve Veli'nin ellerinde çantalar vardır.)

NAZAN

(İçerdekilere göz gezdirip Murtaza'ya doğru ilerliyerek) Bay Murtaza?

MURTAZA

Benim.

NAZAN

Amcacığım...

MURTAZA

(Ayağa fırlayıp ona doğru yürüyerek) Nazan, evlâdım... (Kucaklaşırlar) Bak hele sen ne güzel kız imişsin... Dur dur, seni şöyle bir doya doya seyredeyim. Kendi kızıma kavuşsaydım ancak bu kadar sevinirdim. Maşallah sana...

MUSTAFA

(Ali'ye) Kırcoza bak, kocakarının burada olduğunu unuttu. Kadın yüzü görür görmez halleniyor. Yutkunmasını da bildiği yok.

ALİ

Aman ağabey, bu amcamızın kızı...

MUSTAFA

Amcamızın kızı mı? Bu Antin mi? (Omuzlarını silerek) Pekâla ne yapalım?

MURTAZA

Nazan kızım işte yengen (Nazan Ayşe'nin elini öper) İşte kardeşlerin. Bu oğlum Ali.

NAZAN

(Reverans yaparak) Anşante bay (Ali başını eğerek selâm verir).

MURTAZA

Bu da manevî evlâdım Mustafa...

NAZAN

(Reverans yaparak) Anşante bay...

MUSTAFA

(Onu taklit eder, sonra) Anşante bay... (Ali'ye) Ulan hafız, bunu bana öğretmemiştin.

MURTAZA

(Nazan'ın yanındaki delikanlılara bakarak sorar)
Beyler?

NAZAN

Me kamerad. Tu le dö parfe sportmen.

AYŞE

(Murtaza'ya) Kimmiş bunlar?

MUSTAFA

(Ali'ye) Vay canına Denyoların adları birer arşın.

MURTAZA

(Ayşe'ye) Arkadaşlarım diyor (Nazan'a) İsimleri?

NAZAN

Memo... Velo...

MUSTAFA

Anlaşıldı, bunlar Kürd...

MURTAZA

Cümlemize şeref verdiler. Kendilerini bu fakirhanede mihman etmekle bahhtıyarız. İnayet buyrun, lütfen istirahat eyleyin.

NAZAN

(Mehmet ve Veli'ye) Ne diyor?

ALİ

Oturun oturun... Aseyevu.

MUSTAFA

Aseyevu. (Otururlar).

MURTAZA

(Nazan'a) Peki ne yaparlar?

NAZAN

Velo bir kokteyl yapar ekselâns. Memo'nun rumba-da eşi yoktur. No Mondiyö.

AYŞE

(Murtaza'ya).

MUSTAFA

(Ali'ye) (İkisi birden): Ne diyor?

MUSTAFA

(İlerliyerek) Bana. bak hemşire hanım, adam gibi konuş. Buraya rampa ettin anladık. Fakat racona uymazsan dikiş tutturamazsın. Mümkünü yok bir kazan-da kaynamayız. Aklın kesmiyorsa hemen ancizle.

(Murtaza, Ayşe'ye, Nazan Mehmet ve Veli'ye ikisi birden)

Ne diyor, ne diyor?

MURTAZA

Hayır kızım bir suitefehhüm vaki oldu. Maksadı-cizanem başka idi.

NAZAN

(Mehmet ve Veli'ye) Ne diyor?

MURTAZA

Arkadaşlarının meşguliyetleri, meslekleri nedir diye soruyordum. Yani ne işe yararlar?

NAZAN

Pardon anladım. Memo ekstra oto kullanır. Velo da denizde öyle kürek yapar, ekstra...

AYŞE

(Ali ve Mustafa'ya) Ne diyor?

MUSTAFA

Ne diyecek, birisi kürek yapıyormuş. Ben de onu zaten kalafatçı köpeğine benzetmiştim. Öteki de galiba şöför. (Mehmet ve Veli'ye) Bana bakın hırbolar, içinizden hanginiz şöför? (Mehmet'e) Sen misin?

(Mehmet, cevap vermiyerek eliyle ensesini kaşır.)

MUSTAFA

Ne keşledin ne? Elin ensenden ayrılmıyor. Yoksa piyanço mu arıyorsun? Bizim kulaksız soracaktım. Kem küm etmek yok... Ben saman yemem.

MEHMET

(Nazan ve Veli'ye) Ne diyor?

NAZAN

(Ayşe'ye) Sizin apartmanın abaresk salonu burası

demek. Bizde de komsa bir mangal var. Ama yandığını hiç görmedim. Se tropemabl.

AYŞE

(Nazan'a) Hakkın var yavrum. (Murtaza'ya) İnan cılsun ki bu kızın tek kelimesini anlamıyorum.

MURTAZA

Hanım, Nazan'a odasını göstersek nasıl olur? Bak-sana eşyaları ortada kaldı. Belki soyunup dökünmek ister...

AYŞE

Hay hay... Ona misafir odasını vereceğim. Benim karyolamı da oraya taşıyiveririz. Onda yatar. (Nazan'a) Haydi kızım gel odana gidelim.

MURTAZA

(Kalanlara) Şimdi geliriz. Ali, Mustafa misafirlerinizi oyalayın.

(Ayşe, Nazan, Murtaza sağdaki kapıdan çıkarlar).

BEŞİNCİ MECLİS

(Murtaza, Ali, Mehmet, Veli)

(Dördü de birbirlerine bakarak sükût ederler).

MEHMET

(Diğerlerine duyurmak istemiyerek Veli'ye) Şu de-

kora bak Monşer. Hotantoda mıyız? Ya şu insanlar? Mizerabl... Bunların yanında nasıl yaşanır? Eminim ne poker bilirler, ne de cazdan hoşlanırlar. Svingin adını bile duymamışlardır. Danssız, kokteylsiz, flörtsüz bir hayat... boğulacağım...

VELİ

Acaba biraz viski bulamaz mıyız?

MEHMET

Sen ne söylüyorsun kuzum. Viski medeniyet alâmetidir. Burada viski ne gezer? Bu akşam Süheylâların çayında idim. Öyle içtim ki... Sonra Süheylâ ile bahçe-de dolaştık... Anlarsın ya... Ne isterik kız... Bu gece beraber sinemaya gideceğiz...

VELİ

Doğrusu Nazan'a acıyorum. Burada bir ay nasıl yaşayacak?

MEHMET

Ha ben de onu soracaktım. Sebep ne buna?

VELİ

Babası ile kardeşleri Amerika'dan geliyorlar. Artık İstanbul'da oturacaklarmış. Onun için evlerinde esaslı tamirat ve tadilât yapılacakmış...

MUSTAFA

(Diğerlerine duyurmak istemiyerek Ali'ye): Hafız, bu ada diyözler, daha caddeyi tutmayacaklar mı? Am-

ma da çul çürütüyorlar ha... Haydi pasaportlarını verelim şunların...

ALİ

Fakat ağabey misafir onlar. Misafire kalk git denir mi? Nazan'ın arkadaşları...

MUSTAFA

Ulan, alay mı ediyorsun? Kadının erkek arkadaşı olur mu imiş? Mahallenin namusu var. Sonra bize das-nik oldu demezler mi?

ALİ

Bunlar bizim karışacağımız şeyler değil ağabey. Babam ne dedi? Onları oyalayın dedi.

MUSTAFA

Ha, sahi, moruk öyle söyledi.

ALİ

Moruk değil, efendi peder.

MUSTAFA

Bırak canım şu tilki hikâyesini. Şimdi ne yapalım? Sen alafranga şarkı söyle.

ALİ

İstersen pokerden bahsedeyim.

MUSTAFA

Hayır hayır, belki o kadar bilgiç değillerdir. Evvelâ şarkı söyle.

ALİ

Do, re, mi, fa, sol, lâ, si, do... Do, si, lâ, sol, fa, mi, re, do.

MUSTAFA

(Mehmet ve Veli'ye) Nasıl? Beğendiniz değil mi? Buna alafranga şarkı derler.

MEHMET

(Gülerek) Bunun neresi şarkı? İskala bu...

MUSTAFA

Çattık, ne ıskarası be... Şarkı... Şarkı...

MEHMET

Hayır ıskala...

MUSTAFA

(Ali'ye) Hafız, herif fitil. Dur, şuna biraz takılayım. (Mehmet'e) Bana bak delikanlı, bu kıyafet ne böyle? Sırtındaki çul ile ayağındaki papuçlar pederden miras anladık. Ya bu saçlar neden bu kadar büyük? Onlar da mı babandan kaldı? Tınmaz melaike cevap versene?

MEHMET

Babamdan kalan bir şey yok. Hepsi benim. Hali-faks stil... Siz anlamazsınız...

MUSTAFA

Dört ayağını bir araya getirdi de lâf söyledi. Aklı

sıra siyasetten bahsedip lâkırdı karıştırarak. Bu ceke-
tin kolları neye böyle uzun diyorum.

VELİ

(Elleri cebinde, başıyla Mustafa'nın elbisesini işa-
ret ederek) Ya bu pantolonun paçaları niye böyle ge-
niş?

MUSTAFA

(Mehmet'e) Berbere gidip de başındaki saksagan
yuvasını kırpdırmaz mısın? Ağırlık vermiyor mu? Bu
da mı apikoluk?

VELİ

Bıyıklarınızın uçlarını biraz aldırısanıza. Görmeni-
ze mani olmuyorlar mı?

MUSTAFA

Bana bak ağız kavafı, sen süpürge hesabı nedir, bi-
lir misin? Kıs çenenl. Hem ellerini ceplerinden çıkar-
sana. Büyüklerin yanında eller cebe sokulmaz. Dağdan
mı iniyorsun?

VELİ

Benim ceplerimle büyükler arasında ne münasebet
var? Sonra büyük kim? Siz misiniz? Vagner'le mi ko-
nuşuyorum? Yoksa karşımdaki Kant mı?

MUSTAFA

(Daha fazla hiddetlenip bir iskemle kaparak) Ha-
yır Yarvant. Akşam akşam beni günaha sokacaklar.

Hem sizin burada ne işiniz var? Hâlâ ne bekleyip duruyorsunuz be? İstikamet sokak kapısı... Pami...

VELİ

Fakat...

MEHMET

İyi amma Nazan...

MUSTAFA

(Üzerlerine yürüyerek) Şimdi elimden bir kaza çıkacak, dayak yoksulları, açın başı diyorum.

(Mehmet ve Veli soldaki koridora açılan kapıdan koşarak çıkarlar).

ALTINCI MECLİS

(Mustafa, Ali)

MUSTAFA

(Kapıyı kapayarak) Amma da ökçesiz şeylermiş, ha. Ben adamakıllı kapışacağız sanmıştım.

ALİ

Fena yaptık ağabey, babamın canı sıkılacak. Bari sorarsa kendi kendilerine gittiler diyelim.

MUSTAFA

Ben yalan söylemem. (Sokak kapısı çalınır) Kapı çalınıyor. (Tekrar bir sandalyeye yapışarak) Geçmiş kandilliler, geri döndüler. Hafız kan beynime çıkıyor. Aç şu kapıyı bakalım.

(Ali soldaki koridora açılan kapıdan çıkar).

YEDİNCİ MECLİS

(Mustafa, Ali, Avukat Yunus Sadullah)

(Mustafa elindeki sandalyeyi kaldırır, Yunus Sadullah ile Ali girerler).

AVUKAT SADULLAH

Oo o... o... Bu nasıl misafir karşılayış? Delikanlı kendine gel.

MUSTAFA

Vay canına... Herif az kalsın tantuna gidecekti. (Sadullah'a) Efendi ağabey, kusura bakma. O hergelelere benzettim, seni...

SADULLAH

Benzemem ya... Ne ise... Bay Murtaza yok mu?

ALİ

İçeride, şimdi gelir.

SADULLAH

Siz çocukları olacaksınız... Bay Ali.

ALİ

Benim efendim.

SADULLAH

Siz de bay Mustafa...

MUSTAFA

(Nazan'an öğrendiği şekilde reverans yaparak)
Anşante bay.

SADULLAH

(Gülerek) Yok yok olmadı. Oğlum bu şekilde genç kızlar selâm verirler. Sen genç kız mısın?

MUSTAFA

Hacı bey, ağzını topla. Ne çekiye gelmez sözler söylüyorsun. Genç kız sensin.

SADULLAH

Allah için benzerim ya... Kızma delikanlı, kızma aslanım. Yanlışını düzeltmek kabahat mı? Ben Avukat Sadullah. Merhum amcanızın buradaki vekillumuru. (Ali'ye) Haydi oğlum çağır Bay Murtaza'yı...

(Ali sağdaki kapıdan çıkar)

MUSTAFA

Beybaba sen de nerde ise pireyi nallayacaksın. Selâmın dışısı, erkeği olur mu imiş?... Selâm selâmdır...

SADULLAH

Hayır oğlum, ben ne söylüyorsam doğrudur. Bana hak sen... Erkekler böyle selâm verirler. (Başıyle selâm verir, Mustafa da onu taklit eder).

SEKİZİNCİ MECLİS

(Avukat Sadullah, Mustafa, Murtaza, Ali)

MURTAZA

(Sağdaki kapıdan girerek) Oo, hoş geldiniz, beyefendi, ben de sizi bekliyordum. Nasılsınız?

SADULLAH

Teşekkür ederim Bay Murtaza, siz nasılsınız?

MUSTAFA

(Ali'ye) Hafız...

ALİ

Buyur ağabey.

MUSTAFA

(Başıyla selâm vererek) Selâm böyle verilir. Anladın mı saloz? Yap bakayım. (Ali selâm verir, Mustafa da onu taklit eder).

MURTAZA

Biraz evvel Nazan geldi. Onu odasına yerleştiriyorduk. Herşeyi mükemmel, yalnız saati yok. Malûm ya saatsız insan dümensiz gemiye benzer. (Tezgâha göz gezdirerek) Elbet bir şey uyduracağız.

MUSTAFA

Hafız...

ALİ

Söyle ağabey. (Mustafa başıyla selâm verir, Ali de mukabele eder).

SADULLAH

Bay Murtaza, hazır mısınız?

MURTAZA

Tabii tabii... Çoktan hazırız.

SADULLAH

Fakat şimdi buraya geldikten sonra biraz tereddüte düştüm. Her ne ise düşüneceğiz. Baylar, vaziyeti biliyorsunuz amma ben işe başlamadan evvel bir kere daha hülâsa edeceğim. Müsaade ederseniz şöyle oturalım.

MURTAZA

Rica ederim. (Hepsi otururlar).

SADULLAH

Bay Murtaza'nın kardeşi, sizlerin de amcanız olan meşhur milyoner Şemsettin Gündoğdu Cenubî Amerika'dan vatana avdet ederken çocukları ile beraber bir tayyare kazasına kurban gitti. Bay Şemsettin iş hayatından çekilmeye, İstanbul'a gelip yerleşmeye karar vermişti. Onun için Cenubî Amerika'daki fabrikalarını, arazisini, emlakını satıp paraya tahvil etmişti. Fakat bulunduğu memleket kanunları bu servetin harice çıkmasını men ediyordu. Onun için Bay Şemsettin parasının gizli yollarla İstanbul'a naklini tasarladı. Servetini her memlekette adamları bulunan meşhur bir bankere tevdi etti. Eğer biraz evvel söylediğim felâket vuku bulmasaydı herşey yolunda cereyan edecekti. Fakat bugün vaziyet temelinden değişmiştir. Bu paranın ortadan

kaybolması, şunun, bunun elinde kalması pek mümkündür. Halbuki Bay Şemsettin'in kızı biliyorsunuz ki hayattadır. Servet onun hakkıdır. Bu yetimin hakkını korumak için ne yapmalı? Bence başvurulacak tek çare Bay Şemsettin'in ölmeyip hayatta olduğunu göstermek, ispat etmektir. Tabii servet İstanbul'a gelinceye, yani elimize geçinceye kadar... İşte Bay Murtaza'dan ve sizlerden bunu rica ediyorum. Muvakkat bir müddet için Bay Şemsettin ile çocuklarının rolünü yapacaksınız. Muta'bık mıyız?

MURTAZA

Evet.

SADULLAH

Çocuklar, siz ne diyorsunuz?

ALİ

Hay hay.

MUSTAFA

Yaşamak dedikleri böyle suyuna tirit geçinmekse yuh olsun bu hayata. Biraz da tıngırtı olmalı.

SADULLAH

Yani kabul mu?

MUSTAFA

Vıy... vıy...

SADULLAH

Planımız şu: Bu akşam, buradan hep birlikte Edir-

ne'ye hareket edeceğiz. Orada birkaç gün kaldıktan sonra bir gece Avrupa ekspresine binerek İstanbul'a Bay Şemsettin Gündoğdu, çocukları ve maiyeti olarak muvasalat edeceğiz. Endişe etmeyiniz. Ben bütün tertibatı aldım. Şişli'deki konakta Bay Şemsettin ile çocuklarını yakından tanıyan kimse yok. Uşaklar, hizmetçiler hepsi değişti. Nazan da biliyorsunuz ki burada. Binaenaleyh herşey size kalıyor. Siz rollerinizde muvaffak olursanız, planımız da aksamıyarak tatbik edilmiş olacak. Hedefimize varacağız. Rollerinizde muvaffak olmanız şart. Çünkü parayı vermeden evvel hasımlarımız belki de tahkikat icrasına kalkışacaklardır. Öyle değil mi?

MURTAZA

Öyle...

SADULLAH

Şimdi sizlere rollerini yapacağınız kimselerin karakterleri hakkında malûmat vereyim. Bay Şemsettin Gündoğdu her zengin gibi mütehakkim, sert tabiatlı, az konuşur bir adamdı. Kadın düşkünü idi.

MURTAZA

(Etrafına bakınarak) Aman biraz yavaş... Karım duymasın...

SADULLAH

Kendisine söylemediniz mi?

MURTAZA

Hayır... Bizim Edirne'ye oradaki arsalarımızı satmak için gittiğimizi zannediyor.

SADULLAH

Pekâla, üzölmeyin, idare ederiz. Ha, mühim bir nokta daha... Bay Şemsettin saattan, saatçılıktan katiyen hoşlanmazdı. Yanında saat taşımazdı...

MURTAZA

İşte bu olmadı. Ben ne yaparım? Sakın yanıılmış olmayasınız... Benim kardeşimin böyle huyu yoktu...

SADULLAH

Fakat biliyorsunuz ki kendisini 25 senedir görmüyorsunuz. 25 senede neler olmaz. Delikanlılar şimdi sizlere gelelim. Bay Ali, siz bay Şemsettin'in küçük oğlu Turhan'ın rolünü oynayacaksınız. Salon hayatından hoşlanan, pokere müptelâ, müzik ve bilhassa şan meraklısı bir delikanlı... Size gelince Bay Mustafa, siz de Bay Şemsettin'in büyük oğlu İrfan Gündoğdu olacaksınız. Spor meraklısı, birkaç tane otomobili olan, bunları delicesine sürüp yarış eden bir genç. Az konuşur, az güler, topluluktan hoşlanmaz, içki içmez, kadınlarla arası açık... Anladınız ya, az konuşmalısınız... Yahut bence hiç konuşmamalısınız. Çünkü sizin konuşma tarzınızın bize biraz müşkülât çıkaracağını görüyorum. Ne diyorsunuz?

MUSTAFA

(Başını sallar)

MURTAZA

Cevap versene oğlum.

MUSTAFA

Hacı beyin söylediklerini duymadın mı moruk...
Sıratı geçinceye kadar çenemi tutacağım.

MURTAZA

Hafız...

ALİ

Ne var baba?

MURTAZA

(Mustafa'yı işaretler) Moruk diyor...

ALİ

Ağabey...

MUSTAFA

(Geriye doğru başını sallar)

SADULLAH

Canım bırakın şimdi münakaşayı... Vaktimiz yok... Otomobilde bekliyenler var. Bay Ali, oğlum, lütfen kapının önünde duran otomobile kadar git de içindekilere söyle buraya gelsinler...

(Ali soldaki koridora bakan kapıdan çıkar)

MURTAZA

Kim bunlar?

SÂDULLAH

Evvelâ evinizin müdiresi ve kâtibiniz... Daha doğrusu anlıyorsunuz ya...

MURTAZA

Aman yavaş...

SADULLAH

İşte o, prenses Leylâ...

MURTAZA

Diğerleri?

SADULLAH

Mahdum beylerin kâtipleri... Daha doğrusu birisi müzik ve dans hocası, diğeri de Bay Mustafa'nın otomobil muallimi... Sonra bir de terzi var.

DOKUZUNCU MECLİS

(Murtaza, Mustafa, Sadullah, Ali, Prenses Leylâ, dans hocası Profesör İspiro, otomobil muallimi Ahmet Cingöz, terzi)

(Leylâ, İspiro, Ahmet Cingöz ve terzi, Ali ile beraber girerler. Terzinin kucağı elbise paketleri ile doludur. Profesör İspiro ile Ahmet Cingöz'ün de ellerinde paketler vardır.)

SADULLAH

Prenses hazretleri, size meşhur milyonerimiz Bay Şemsettin Gündoğdu'yu takdim ederim. Bu dakikadan itibaren refakatinizle kendisine şeref vereceksiniz. İşte beyler de mahdumları... Bay İrfan Gündoğdu ve Turhan Gündoğdu... (Ali ve Mustafa'ya) Delikanlılar, işte Profesör İspiro ve bay Ahmet Cingöz. Kâtipleriniz, aynı zamanda muallimleriniz Profesör İspiro, Bay Ahmet derhal işe başlayabilirsiniz...

(İspiro, Ali'yi sahnenin sağ, Ahmet Cingöz de Mustafa'yı sol tarafına çekerek yavaş sesle konuşmağa başlarlar. Terzi kapının önünde, Murtaza, Leylâ ve Sadullah ortada, geride kalmışlardır.)

SADULLAH

Bay Murtaza, Prenses. Leylâ kıbar âleminin en tanınmış yıldızıdır. Tabii böyle müstesna bir dilber her dakika yanında bulunursa Şemsettin Gündoğdu gibi bir adam ona karşı lâkayit kalamaz. Münasebetiniz gayet samimi olmalıdır.

MURTAZA

(Sağdaki kapıya bakarak) Daha doğrusu öyle gözükmelidir. Malûm ya rol icabı... Öyle değil mi Prenses...

LEYLÂ

(Murtaza'nın yanına gidip gravatını düzelterek) Şüphe yok Ekselâns. Ben oynayacağım oyunu biliyorum.

SADULLAH

Mükemmel, mükemmel. Konuşmaya devam ediniz...

MURTAZA

Saattan anlar mısınız Prenses?

SADULLAH

Olmadı, işte bu olmadı. Size saata dair konuşmak memnudur, dememiş miydim? Bay Şemsettin Gündoğdu saattan hiç hoşlanmazdı. Yanınızda saat taşımayacaksınız. Saati sormıyacaksınız. Saattan bahsetmiyeceksiniz. Hem canım insan yanında güzel bir kadın olursa ona saattan anlayıp anlamadığını mı sorar?

İSPIRO

(Ali'ye) Evet şimdi tatbikata başlayalım. Sağ elinizle hafifce damın belini kavriyacaksınız. Sol elinizle de elini tutacaksınız. Şöyle... Şimdi yürüyelim... Ön, dö, trua, stop... Ön, dö, trua, stop... Haydi bakalım siz de yapınız...

ALİ

(Kollarını açarak yürür) Ön, dö, trua, stop... Ön, dö, trua.

MUSTAFA

(Ali'ye gözü takılarak atılır) Ne o hafız zeybek mi?

ALİ

Hayır ağabey, ön, dö, trua, stop...

AHMET CİNGÖZ

(Mustafa'ya) Motörünüz işliyor. Harekete hazırsınız. Şoför yerine oturunuz ve iyice yerleşiniz. Yerleştiniz mi? Tamam... Şimdi dümen simidini elinize alınız bakalım. Nasıl tutacaksınız? Şöyle... Sakın dümen simidini kendinizden ayırmak istiyormuş gibi kollarınızı gererek tutmayınız. Yahut üzerine eğilerek onu kendinize doğru çekmeyiniz. Ne şöyle, ne de şöyle... Böyle... Haydi bakalım, siz de yapınız.

MUSTAFA

(Taklitt ederek) Ne şöyle, ne de şöyle... Böyle...

ALİ

(Mustafa'ya gözü takılarak atılır) Ne o ağabey, baklava tepsisi mi götürüyorsun?

MUSTAFA

Hayır simit... simit...

ALİ

Susamlı mı?

MUSTAFA

(Ahmet Cingöz'e) Susamlı mı?

AHMET

Ne misin canım? Dümen simidi bu...

MUSTAFA

(Ali'ye) Dümen simidi imiş bu enayi. Hiç susamlı olur mu? Yağlıdır, yağlı...

SADULLAH

(Saatına bakarak) Hareket zamanı yaklaşıyor (İs-piro ve Ahnet'e) Beyler şimdilik kâfi... (Murtaza'ya) Nerede giyineceksiniz? Boş bir oda yok mu? (Soldaki kapıyı göstererek) Şu oda boş değil mi?

MURTAZA

Boş amma ne giyinmesi?

SADULLAH

Canım alay mı ediyorsunuz? Amerika'dan dönen bir milyonerle çocukları böyle mi giyinirler? (Terziye) Bezirgân haydi iş başına (Murtaza'ya) Buyurun gidelim... Bay İrfan, Bay Turhan şu odaya buyurun.
(İkisi de aldırılmazlar)

MUSTAFA

Ne şöyle, ne de şöyle... Böyle...

MURTAZA

Hafız, Mustafa, benimle beraber gelin.
(Leylâ'dan başka hepsi paketleri alarak soldaki odaya girerler. Ali en geride kalır.)

ALİ

Ön, dö, trua... stop... ön, dö, trua... stop...

ONUNCU MECLİS

(Leyla, sonra Ayşe)

(Leylâ sahnede yalnızdır. Duvardaki levhaları tetkik eder. O vaziyette durmaktadır ki sağ kapıdan giren Ayşe kendisini yandan gördüğü halde o bunu farkedemez.)

AYŞE

(Bir müddet Leyla'yı tetkik ettikten sonra bağırarak) A... A... A... Kız Zehra...

LEYLÂ

(Boş bulunup birden sıçrayarak) Efendim?

AYŞE

Nereden çıktın sen böyle?

LEYLÂ

(Kendisini toplayarak) Şey... Bana mı söylüyorsunuz?

AYŞE

Tabii canım... Amma ben daima iddia ederdim ya... Görürsünüz bakın, bu kız günün birinde çıka gelecek diye...

LEYLÂ

Bir yanlışlık olacak efendim. Beni birisine benze-ttiyorsunuz galiba.

AYŞE

Ay sen takunyacıların Zehra değil misin? Kız yine yalana başlama. Eski huyundur bilirim amma beni kandıramazsın. Aynı boy, aynı yüz, aynı gözler... Yalnız saçlarının rengi başka... Bir de kıyafetin... Hatta yanağındaki ben bile aynı... Sümüklü Zehra derdik sana biz... Yanımızdaki mahallede oturduğun halde burada seni tanıımıyan yoktu. Daha bacak kadarken çikolata kâğıt ile yanaklarını boyardın. Unuttun mu? Ne kadar da değişmişsin... Bu ne kibir, bu ne azamet...

LEYLÂ

Ben Prenses Leyla'yım.

AYŞE

Prenses mi? Sen mi?

LEYLÂ

Evet beni bütün Şişli, bütün Beyoğlu tanır...

AYŞE

Allah allah... Sahi mi söylüyorsun? Tevekkeli insanlar çift yaratılır dememişler... Kusura bakma hanım kızım.

LEYLÂ

Zararı yok efendim.

AYŞE

Bu bahsettiğim sümüklü Zehra eski bir ahabamız

olan takunyacı Hasan efendinin kızıydı. O sinemalar yok mu, yere batasıca sinemalar... Kızcağızı baştan çıkardılar. Evinde hanım hanımcık otururken bir şüş merakı bir gezme sevdasıdır başladı. Hülâsa kız havalandı. Günün birinde anası babası kendisini bir marangoz ile evlendirmeye kalkınca da evinden kaçtı, kayboldu... Bir müddet sonra kendisini Beyoğlunda bir otomobilde görmüşler. Takmış takıştırmış, sürmüş sürüştürmüş... Yanında da bir erkek varmış. Amma riva-yet... Hülâsa kızın izi kayboldu... Anası, babası, kızı verecekleri marangoz çok aradılar amma bir türlü bulamadılar.. Her ne ise hanım kızım, bunlar bize lâzım değil... Demek sen prensessin ha... Peki ne arıyorsun bizim evde?

LEYLÂ

(Gülerek) Onu Avukat Sadullah Beye sorun.

AYŞE

Sadullah Bey mi, o da kim?

LEYLÂ

Ay tanımıyor musunuz? O halde Bay Şemsettin Gündoğdu'ya sorun.

AYŞE

A vallahi onu da tanımıyorum... Burada mı oturuyor bu Bay Şemsettin Gündoğdu?

LEYLÂ

Evet... Şüphesiz...

AYŞE

Anladım kızım, anladım. Allah şifalar ihsan etsin. Zaten sen «ben prensesim» dediğin zaman ben işin farkına varmıştım. Vah vay... Pek de gençsin... Peki neredeler bu Avukat Sadullah ile Şemsettin Gündoğdu şimdi?

LEYLÂ

(Soldaki kapıyı işaretle) Orada.

AYŞE

Ne yapıyorlar orada?

LEYLÂ

Giyiniyorlar.

AYŞE

Daha evvel soyunmuşlar mı idi? (Geri geri gelecek) Senin saldırma huyun falan yoktur inşallah hanım kızım...

ONBİRİNCİ MECLİS

(Leyla, Ayşe, Murtaza, Avukat Sadullah)

MURTAZA

[Güzel bir seyahat elbisesi giymiş olduğu halde Avukat Sadullah ile birlikte soldaki kapıdan girerek] Oo.. Oo... bizim Ayşe Hanım da burada imiş. Hanım, sana avukat Bay Sadullahı takdim ederim.

AYŞE

Sefa geldiniz oğlum.

MURTAZA

Leyla hanımefendi ile tanışmışsınızdır tabii...

AYŞE

Tanıştık... tanıştık...

MURTAZA

Nasıl, Nazan odasına yerleşebildi mi?

AYŞE

Evet... Yerleşiyor. Kuzum efendi sen biraz gelir misin şöyle?

MURTAZA

(Leyla ve Sadullah'a) Bir saniye müsaade ediniz (Ayşe ile sahnenin bir köşesine gider)

AYŞE

Bu kadın kim?

MURTAZA

O kadın mı? Şey... ha... Arsa... Arsa...

AYŞE

Ne arsası canım... Prenses olduğunu söylüyor..

MURTAZA

Prenses... Prenses...

AYŞE

(Kocasının yüzüne şüphe ile bakarak) Efendi...

MURTAZA

Vallahi Prenses canım, bal gibi Prenses...

AYŞE

Demek deli falan değil.

MURTAZA

Yok efendim, ne münasebet...

AYŞE

Peki bizim evde ne arıyor?

MURTAZA

Dedik ya hanım... Arsa için... Benim Edirne'deki arsalarım yok mu? İşte onları bu Prenses alacak.

AYŞE

Peki amma o seni tanımıyor ki... Şemsettin Gündoğdu diye bir adamdan bahsedip duruyor. Bizim evde oturuyormuş...

MURTAZA

Şemsettin Gündoğdu'dan mı bahsediyor? Prenses mi? Bahseder ya... Elbet bahseder... Arsa meselesi...

AYŞE

Bu da mı arsa meselesi? Efendi saçmalıyorsun...

MURTAZA

Tabii arsa meselesi hanım. Tapu dairesinde arsa-lar hâlâ amcamın namına kayıtlı. Amcamın da ismi Şemsettin Gündoğdu idi...

AYŞE

Ya, öyle mi idi? Ben ne bileyim. Peki senin kıya-fetin nedir böyle?

MURTAZA

Benim kıyafetim mi, şey... Tabii yine arsa mese-lesi...

AYŞE

Efendi şimdi çıldıracağım...

MURTAZA

Hanım, anlayışlı ol. Sana Edirne'ye gideceğimden bahsetmemiş miydin? Bu elbise de seyahat elbisesi...

AYŞE

Peki amma sen geçen sene de İzmit'e gitmiştin. O zaman üzerinde seyahat elbisesi falan yoktu.

MURTAZA

Hanım mektepte hiç coğrafya okumadın mı sen? İzmit Asya'dadır. Edirne ise Avrupa'da. Elbet İzmit'e giderken Şarklılar, Edirne'ye giderken de Garplılar gi-bi giyinmek lâzımdır. Bu boş lâfları bırak şimdi... Biz gidiyoruz. Nazan'a iyi bak. Sen de para vardır, har-

camaktan korkma... On gün, nihayet onbeş gün sonra buradayız.

AYŞE

Allah hayırlara tebdil etsin, şu arsa meselesine akıl erdiremedim gitti...

ONİKİNCİ MECLİS

(Leyla, Ayşe, Murtaza, Sâdullah, Ali Mustafa, İspiro, Ahmet Cingöz, terzi)

(Ali ile Mustafa arkalarında seyahat elbiseleri olduğu halde soldaki kapıdan çıkarlar. Bir taraflarında birer dürbün, öbür taraflarında birer fotoğraf makinesi asılıdır. Yürümeyi şaşırnuş gibidirler. İspiro ile Ahmet ve terzi onları takip ederler.)

ALİ

(Bir iki adım attıktan sonra durarak Mustafa'ya) Kibarlık kolay değil ağabey. Elbet bir takım külfetleri olacak...

MUSTAFA

Palamarı koparıp kaçacağım, kaçacağım amma morukla aram bozulur diye korkuyorum. Şu halime bak Hafız, fincancı katırlarına döndük.

ALİ

Sahi ağabey, nedir bunlar? Biri mataraya benziyor amma, öteki ne?

MUSTAFA

Aptal, anlamadın mı?

ALİ

Yooo...

MUSTAFA

Amme cüzü... Amme cüzü...

ALİ

Yok canım, amme cüzü yassı olur...

MUSTAFA

Yassı olan muskadır.

ALİ

Muska üç köşeli olur, ağabey...

MUSTAFA

Eee çok uzattın artık. Sen söyle öyle ise nedir?

AYŞE

(Onlara doğru ilerleyerek) Çocukları ne diye çekişip duruyorsunuz?

(Ayşe'nin yanından ayrıldığını gören Murtaza tezgâhın başına gider. Sadullah ile Leylâ minderde oturup konuşmaktadırlar. Murtaza tezgâh ile onların arasına girer. Yüzü Sadullah'a dönüktür. Ellerini arkaya uzatarak

tezgâhın üstündeki saatları ceplerine doldurmaya başlar)

ALİ

Bunların ne olduğuna akıl erdiremedik de...

AYŞE

Bana sorarsanız... Akıl erdiremiyecek ne var? Arsa meselesi... Arsa meselesi...

ALİ

Arsa meselesi mi? Anlıyamadım...

AYŞE

Ben de anlıyamadım amma deminden beri anlıyamadığım neyi sorsam babanız «arsa meselesi» diyor...

SADULLAH

(Yerinden kalkarak) Beyler tam vakittir. Artık gidelim. Sonra trene yetişemeyiz. **(Murtaza'ya)** Hareket edebiliriz değil mi?

MURTAZA

Hay hay... Hareket edebiliriz ya...

(Bu sırada cebine koyduğu münebbihi bozuk saat, çalmaya başlar.)

MURTAZA

Hay Allah müstahakını vermesin, şu saatın münebbihini de düzeltmedim gitti...

SADULLAH

(Kaşlarını çatarak) Beyefendi, rica ederim bu çingirak sesi nedir, anlamıyorum...

MUSTAFA

Anlamıyacak ne var, saloz, arsa meselesi... Arsa meselesi...

(PERDE)

İKİNCİ PERDE

(Şişli'deki konağın holü. Hol iki kısımdır. İkinci plânı teşkil eden kısma, birinci kısımdan üç basamak merdivenle çıkılır. Bu iki kısım iki yandaki perdelerle birbirinden ayrılmıştır. Holün ikinci kısmının nihayetinde sokak kapısı görünür. Kapının iki tarafında iki uşak beklemektedirler. Birinci plânda solda bir palmiye ve bunun önünde bir hasır koltuk takımı vardır. Sağda ve solda salon kapıları)

BİRİNCİ MECLİS

(Murtaza, birinci uşak, ikinci uşak)

(Konakta suare vardır. Perde açıldığı zaman soldaki salondan bir cazın gürültüsü gelir. Cazın çaldığı parça biter ve bir alkış sesi yükselir. Üniformalı iki uşak sokak kapısının iki tarafında beklemektedirler. Sirtında sinokın bulunan Murtaza soldaki hasır takımının bir koltuğunda oturmaktadır. Palmiye kendisini uşakların nazarından saklar)

BİRİNCİ UŞAK

Saat kaç?

İKİNCİ UŞAK

(Şahadet parmağını dudaklarına götürerek) Sus.

BİRİNCİ UŞAK

Niçin susacakmışım canım... Konuşmak yasak mı?

İKİNCİ UŞAK

Hayır konuşmak yasak değil. Saatı sormak yasak.

BİRİNCİ UŞAK

Böyle ev de görmedim. Sebep?

İKİNCİ UŞAK

Anlaşılan sana tenbih etmeyi unutmuşlar. Yeni geldiğin için bilmezsin. Beyefendi saattan hoşlanmaz. Saat taşımaz. Saat taşıyanlara düşman kesilir. Eğer bu evde kalmak istiyorsan saatla bütün alâkanı kesecek-sin... Prenses duymasın...

BİRİNCİ UŞAK

Müdire mi? Peki amma sen kullanıyorsun ya... Demin gizli gizli bakarken gördüm.

(Murtaza uşakların mükâlemesile alâkadar olur. Ayağa kalkarak, onları gözetlemeğe başlar)

İKİNCİ UŞAK

(Etrafına bakarak ve şahadet parmağını dudaklarına götürerek) Sus yavaş... Din içki içmeyi menediyor, beyefendi dinlemiyor, içiyor... Kanun kumar oynama-

yı menediyor, beyefendi dinlemiyor oynuyor... Bunun gibi beyefendi saat kullanmayı menediyor.

BİRİNCİ UŞAK

Anladım, uşağı da dinlemiyor, taşıyor.

MURTAZA

(Yerine oturarak seslenir) Kim var, orada? Buraya bakın.

İKİNCİ UŞAK

Eyvah, beyefendi burada imiş... Mahvolduk. (İlerleyip yanına giderek) Buyurunuz efendim.

MURTAZA

(Sert ve hiddetle) Saat kaç?

İKİNCİ UŞAK

Efendim?

MURTAZA

Sana saat kaç diyorum.

İKİNCİ UŞAK

Takriben 3 - 3,5 olmalı efendim...

MURTAZA

Ne demek takriben? Saatına bak da söyle.

İKİNCİ UŞAK

Anlamadım efendim.

MURTAZA

Saatını çıkar, bak ve söyle.

İKİNCİ UŞAK

Aman efendimiz bende saat ne gezer?

MURTAZA

Uzatma... demin saatına bakarken gördüm. Ne emrediyorsam onu yap.

İKİNCİ UŞAK

(Yalvararak) Ayaklarınızın altını öpeyim efendim. Affedin beni. Vallahi bir daha yapmam.

MURTAZA

(Hiddeti artarak) Ne geveze adamsın sen... Bak şu saatına.

İKİNCİ UŞAK

(Titrek ellerle saatını çıkarıp bakarak) Dörde yirmi var.

MURTAZA

(Gözleri saatta, elile uşağa yaklaşmasını işaret eder. Şahadet parmağını dudaklarına götürür. Sonra yavaş sesle) Doğru işliyor mu? Muhakkak ileri gidiyor, yahut geri kalıyordur.

İKİNCİ UŞAK

Beş dakika, günde beş dakika kadar geri kalıyor. Efendim beni affediniz.

MURTAZA

Yavaş... Daha yavaş. Geri kalıyor, ha... Fakat Priyol değil mi? Geri kalmaması lâzım. Ver bakayım şunu bana.

İKİNCİ UŞAK

(Saati kordondan çıkararak verir) Efendim, evlâtlarınızın başı için..

MURTAZA

Korkma bu kadar be, bozmam... düzelteceğim... Bilir misin sen Prayer isimli bir adam yapmıştır bu saatları. Dakika şaşmazlar... Nerede şimdi böyle saat? Saatçılık mahvoldu... Bir ucuz saat modasıdır gidiyor, saata kıymet verilmiyor. Temizliyeyim iade ederim bunu... Haydi şimdi git (şahadet parmağını dudaklarına götürüp sonra havada sallayarak) ve çeneni tut... (sesini yükselterek) Demek sen saat taşırsın ha... Küstah, cezasını biliyorsun... Defol karşımdan...

(Uşak hayret içinde uzaklaşır. Murtaza ipekli mendilini çıkararak dizlerine serer. Sonra cebinden saatçi gözlüğünü çıkararak gözüne takar ve saati açıp tetkike başlar)

İKİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, son Ali ve Mustafa)

(Ali soldaki, Mustafa sağdaki salondan çıkarak karşılaşırlar. İkisinin sırtında da smokin vardır. Mustafa ikide birde yakası ile boyu-

nu arasına elini sokarak hissettiği tazyiki azaltmaya çalışır.)

ALİ

(Sarhoştur, sahne ortasına doğru birkaç adım attıktan sonra Mustafa'yı görür. Sol elini havaya kaldırarak parmaklarını sallar) Halloo... Halloo bebi...

MUSTAFA

(Biraz yorgun, biraz asabi elini ancak omuzu hizasına kaldırarak parmaklarını sallar, acı acı gülümser) Haloo.

(Birbirlerine biraz daha yaklaşırlar)

MUSTAFA

(Asabi, yavaş sesle) Ne o, yine pavurya gidiyorsun ahbab.

ALİ

Of ne banal bir cümle. Hocan şu mahut konuşma tarzını sana zar zor düzelttirdi ama arada bir yine dinliyor.

MUSTAFA

Hafız kendine gel... Anlıyorum, bunları sana hep o zıkkım söyletiyor. Benim kim olduğumu biliyor musun?

ALİ

Monşer, ya sen benim ki molduğumu biliyor musun?

MUSTAFA

Elbet... Yedikuleli Hafız Ali.

ALİ

Bilemedin.

MUSTAFA

Ay şimdi aslını da mı inkâr edeceksin?

ALİ

Ederim ya, şu içerdeki kadınlara bir sorsana. Kimmişim ben? Bir kere hatlarım gayet ince... sonra ne yumuşak, ne zarif jestlerim var... Ya gözlerimin o nemli, o içten bakışı... ya sesim. Her tarafımdan kibarlık akıyor. Demin dans ederken üç tanesi bana «seni seviyorum» dediler. Hülâsa süksüm müthiş monşer.

MUSTAFA

Ben öyle dandik babından anlamam. Haydi bakalım artık yatağa. Ayakta duramıyorsun.

ALİ

Yalan...

MUSTAFA

Çok içmişsin.

ALİ

Yalan... Yalnız üç viski aldım.

MUSTAFA

Ben sana ne aldığını sormuyorum, çok içmişsin di-yorum.

ALİ

Öf bu aşağı tabakadan insanlarla anlaşmak ne müşkül.

MUSTAFA

Hafız, pataklarım.

ALİ

Bırak şu Hafızlığı... Ben Hafız değilim. Kafamda-ki mesele nedir biliyor musun? Evvelâ saatçı Murtaza'nın oğlu idim, sonra Şemsettin Gündoğdu'nun mahdumu oldum. Acaba bunların hangisi doğru, hangisi yalan? Ben evvelâ saatçı Murtaza'nın oğlu idim de sonradan Şemsettin Gündoğdu'nun mahdumu mu oldum, yoksa evvelezel Şemsettin Gündoğdu'nun mahdumu idim de bir saatçı Murtaza'nın oğlu olup sonra aslıma rücu mu ettim? Sana bakarsam birincisi, içerdekilere bakarsan ikincisi. Sen haklı isen bu halimdeki kibarlık ne? Hülasa ben kimim, neyim? Neyim ben?

MUSTAFA

Delisin... deli...

ALİ

Hayır deli değilim, çok da içmedim. Yalnız üç viski aldım. Biraz başım dönüyor. Belki danstan, belki de kadının biri beyaz bir toz koklattı. O yapıyor...

MUSTAFA

Haydi yatağa...

ALİ

Hayır, gidemem... Vazifem var...

MUSTAFA

Ne vazifesi?

ALİ

Bizim avukat var ya...

MUSTAFA

Sadullah Bey mi?

ALİ

Ha evet o... Bana çok mühim, git babanı bul, kulağına deki dedi.

MUSTAFA

Ne dedi?

ALİ

Ne dediğini unuttum... Avukat beni çağırdı, çok mühimdir, koş babanı bul, kulağına deki... dedi.

MUSTAFA

Pekâlâ, ne dedi?

ALİ

Unuttum dedik ya... Avukat beni çağırdı.

MUSTAFA

E yetişir artık...

ALİ

Babam nerede... Acaba babam nerede?

MURTAZA

Buradayım çocuklar, burada...

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Necla ile birinci misafir, ikinci misafir, üçüncü misafir. Üçü de kadın)

(Neclâ soldaki salondan çıkar. Diğer misafirler de kendisini takip ederler)

NECLÂ

Bay Turhan Gündoğdu...

ALİ

(Murtaza'ya doğru giderken geriye döner, Neclâ'yı görür, reverans yaparak) Madmazel (Mustafa'ya döner) Bayan Neclâ... Şu üç kadından birisi... Anlarsın ya...

NECLÂ

Hani bize ne vaadetmiştiniz?

ALİ

Ne vaadettim acaba? Akşamdanberi o kadar çok

kimseye o kadar çok şey vaadettim ki... Vaadimi tekrarlamak lütfunda bulunmaz mısınız? Pliz...

NECLÂ

Bize bir şey okuyacak değil mi idiniz? Karabet Kuyumciyan efendi söylüyordu. Gayet güzel sesiniz varmış.

MUSTAFA

Karabet Kuyumciyan efendi de kim?

NECLÂ

Tanımıyor musunuz? Meşhur banker...

MUSTAFA

(Telâşlanarak) Banker mi? Okumaz okumaz. Bu akşam okuyamaz.

ALİ

Sana ne oluyor canım, ne karışıyorsun sen? Okurum elbet...

MUSTAFA

Olmaz dedik ya...

BİRİNCİ MİSAFİR

Madam Batırflay... Madam Batırflay...

ALİ

Efendim?

MUSTAFA

Ha bakın o okuyabilir. Burada mı?

İKİNCİ MİSAFİR

Ayda... Ayda...

ALİ

Efendim?

MUSTAFA

Yoo o kadar aceleye gelmeyiz biz. Haydi diye sıkıştırmayın.

ÜÇÜNCÜ MİSAFİR

Palyaço...

MUSTAFA

Ağzını topla.

İKİNCİ MİSAFİR

Verdi'den bir parça...

BİRİNCİ MİSAFİR

Hayır hayır List'ten...

ÜÇÜNCÜ MİSAFİR

Şubert veya Şuman'dan da olabilir.

NECLÂ

Puccini olsun... Puccini...

ALİ

Bu şarkıları henüz geçmedik... Size Karmen'den bir parça okuyayım.

İKİNCİ MİSAFİR

(Neclâ'ya) Esprileri ne hoş...

NECLA

Harikulâde zeki...

BİRİNCİ MİSAFİR

(Üçüncü misafirin kulağına) Ne güzel, ne biçimli vücudu var.

ÜÇÜNCÜ MİSAFİR

Asil olduğu ne kadar da belli değil mi? Şu duruşundaki zarafete bak...

(Ali, holün ikinci kısmına çıkar. Geri dönüp durur ve Karmen'den bir parça okumaya başlar. Ali, okuduğu parçayı bitirir, misafirler alkışlarlar.)

BİRİNCİ MİSAFİR

Fevkalâde... Fevkalâde...

ÜÇÜNCÜ MİSAFİR

Ömrümde böyle ses duymadım. Harika...

ALİ

İsterseniz size bir şarkı daha okuyayım.

MURTAZA

Ben de oğlum, ben de öyle... Fakat dur bakalım, belki kendisini toparlar.

MUSTAFA

Buraya geleli bir ayı geçti... Yedik içtik... Eğlendik... Şu işi artık tadında bırakalım olmaz mı? Yüzümüzün akile çekip giderdik.

MURTAZA

Kabil değil ki oğlum... Kabil değil ki... Maksat hasıl olmadı. Para daha elimize geçmedi. Yüzdük yüzdük kuyruğuna getirdik. Aman biraz daha sabır...

MUSTAFA

O kadar uykum var ki... Canına yandığımın burada herşey başka. Alışamadım gitti. Biz mi bunların tersiyiz, yoksa bunlar mı bizim tersimiz, bir türlü anlayamıyorum. Geceleyin biz yıkanıyor ve soyunuyoruz, bunlar boyanıyor ve giyiniyorlar. Sabahleyin onlar yat-tıkları zaman biz uyanıp kalkıyoruz. Akşam üstü biz uykuya hazırlanırken de onlar yataktan yeni çıkıyorlar.. (esner) Neredeyse güneş doğacak... Ah şimdi Yedikule'de olsaydık...

MURTAZA

Ya... ya... Annen kalkmış semaveri ateşlemiştir. Biraz sonra sizi uyandırmamak için yavaş yavaş yürüyerek bizim kapıya yaklaşacak ve kapıyı fiskeleyecektir. Usulca yataktan sıyrılacağım.. Bahçe henüz mavi bir sisle örtülüdür. Fakat kuşlar çoktan uyanmışlardır.

MUSTAFA

Er artık yetişir, in aşağıya...

(Ali, alaturka bir parça okur ve aynı şekil-
kilde alkışlar arasında bitirir)

ALİ

İsterseniz...

MUSTAFA

İn aşağı diyorum... Kâfi... İstemiyoruz... Nere-
deyse seni Hafız Ali sanacaklar.

BİRİNCİ MİSAFİR

Ne de şakacısınız... Hiç Hafız Ali'ye benziyor mu?

ALİ

(Merdivenlerden inerek Mustafa'ya) Gördün mü?
(Misafirlere) Öyle ise haydi içmeye.. (Kadınlar-
dan ikisinin kollarına girer, yürürken birden geri dö-
nerek Mustafa'ya) Bay bay...

MUSTAFA

(Hiddetli) Bay bay...

(Birinci, ikinci, üçüncü misafirler Ali ile sol-
daki salona, Necla sağdaki salona girerler)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Mustafa, Murtaza, uşaklar)

MUSTAFA

(Murtaza'nın yanına giderek) Beybaba, doğrusunu
istersen Hafızın halini beğenmiyorum.

Zaten onların en neşeli zamanı bu zamandır. Yumuşak ve serin bir rüzgâr insanı ağır ağır okşar. Hava günün hiçbir saatinde bu kadar temiz, bu kadar hafif değildir. Yüzüm ufukta açılan güne dönük, orada, çiğ ile yıkanan çiçeklerin yanında büzülüp oturacağım ve kahvemi içeceğim... Bilsen yüreğim nasıl sızlıyor... Herkes kendi muhitinde oğlum... Balık denizde, kuş havada...

BEŞİNCİ MECLİS

(Murtaza, Mustafa, uşaklar, avukat Sadullah, Karabet Kuyumciyan)

SADULLAH

(Soldaki kapıdan çıkarak, uşaklara) Beyefendiyi gördünüz mü?

İKİNCİ UŞAK

(Palmiyenin arkasını işaretleyerek) Buradalar efendim.

SADULLAH

Efendimiz, size Karabet Kuyumciyan Efendiyi takdim ederim.

MURTAZA

Buyursunlar... Buyursunlar...

SADULLAH

(Kuyumciyan'a) Kuyumciyan Efendi, işte beyefen-

di hazretlerinin büyük mahdumları Bay İrfan (selâmlaşır). (Murtaza'ya) Kuyumciyen Efendi şehrin en meşhur bankerlerindendir. Bizim de malûm işimiz kendisile bitecek. Cenubî Amerika'dan bir telgraf almış, tafsilât bekliyormuş. Mamafih şimdiden lâzım geldiği kadar avans verebilirim diyor. Birkaç yüz bin lira... Ben lüzumu yok dedim.

MURTAZA

Şüphesiz... Şüphesiz lâzım değil... Otursanıza beyler...

KUYUMCİYAN

(Outararak) Ekselâns, Türk tütünlerinin istikbalini nasıl görüyorsunuz?

SADULLAH

(Kuyumciyan'ın arkasında kalmıştır. Eliyle şöyle böyle manasına gelecek şekilde işaret eder.)

MURTAZA

(Sadullah'a bakarak) Şöyle böyle... Şöyle böyle...

KUYUMCİYAN

Geçen umumî harp esnasında nakliyat imkânsızlığından birçok müşteri memleketler başka tütünlere alışmışlar ve kaçmışlardı. Bunları yola getirmenin çaresi nedir?

SADULLAH

(«At» bir şey manasına elini sallar, fakat bu sallayış «vur» manasına gelecek kadar süratli ve serttir)

MURTAZA

Sopa lâzım... Sopa...

KUYUMCİYAN

Efendim?

MURTAZA

Sopa dedik ya...

SADULLAH

Yani baston demek istiyorsunuz...

MURTAZA

Baston da olur... Kalınca olursa baston da olur...

SADULLAH

(Kuyumciyan'a) Efendim, malumâliniz baston bir tütüncü tabiridir. Basma şeklinde işlenip 40-60 santimetre uzunluğunda sıralanmış tütünler denir. Basma-ya gelince bu da bir nevi tütün ve bu tütünün işlenme şeklidir. Beyefendi hazretleri, baston demekle eski piyasaları tekrar ele geçirmek üzere memlekette bu nevi tütün ziraatını tavsiye ediyorlar.

KUYUMCİYAN

Hım... Enteresan... Çok enteresan... Bunu bütün tütüncü arkadaşlara söyleyeceğim... Teşekkür ederim Ekselâns. (Mustafa'ya) Seyahat iyi geçti mi küçük beyefendi hazretleri?

MUSTAFA

(Sadullah'ın işaretlerine bakarak) Şöyle böyle... şöyle böyle...

KUYUMCİYAN

Fakat hayli uzun değil mi?

MUSTAFA

Ooo.. öyle.. öyle.. Sekiz saat şimendifer yolculuğu doğrusu çekilmiyor.

KUYUMCİYAN

Anlamadım efendim... Cenubî Amerika'dan Avrupa'ya trenle mi geldiniz?

(Sadullah hayır manasına işaret eder)

MUSTAFA

Otobüsler de vardı amma yollar bozuk dediler... Kafamız karıştı... Otobüse mi binsek, şimendifere mi binsek diye bir müddet düşündük... Tam otobüste karar kılacak iken...

(Sadullah hayır manasına işaret eder)

MUSTAFA

Birisi yayan yürüyelim demez mi? (Sadullah hayır manasına işaret eder) Ne yapacağımızı şaşırdık. Şimendifere binmeyelim, veya yürüyelim... Peki ne yapalım derken... (Sadullah vapur düdüğü işareti yapar) Biz de kızdık, vapura bindik...

KUYUMCİYAN

Anladım. Şaka ediyorsunuz... Ha, ha, ha... Doğru su hoşuma gitti...

SADULLAH

Efendim İrfan Bey şakacıdırlar, çok şakacı...

MUSTAFA

Onu söylüyordum... Sekiz saat vapur yolculuğu doğrusu çekilmiyor... Yandan çarklı bir vapura düşmüşüz... Çabalama kaptan ben gidemem... Çabalama kaptan ben gidemem...

KUYUMCİYAN

Çok güzel... Hah, hah, hah... Allah iyiliğinizi versin... Atlantiği yandan çarklı vapurla geçtiniz demek...
(Sadullah hayır işareti yapar)

MUSTAFA

Hayır canım ne münasebet... Efendi peder asabileşti... Ben yandan çarklı vapura binmem dedi... Bunun üzerine çarkların bir tanesini çıkarıp vapurun arkasına taktılar...

KUYUMCİYAN

Beyefendi doğrusu sohbetinize doyulmuyor... Sağ olun, senelerden beri bu kadar gülmemiştım... Vapur büyüktü değil mi?

(Sadullar kollarını açarak büyük işareti yapar)

MUSTAFA

Oooo, büyüktü (kollarını açarak) nah bu kadar...

KUYUMCİYAN

Peki Avrupa'ya geldiniz... Sonra?

MUSTAFA

Sonra yine mesele çatallaştı... Şimendifere bine-

lin... (Sadullah hayır işareti yapar) Olmaz... Otobüse binelim (Sadullah hayır işareti yapar) Olmaz... Yayan yürüyelim (Sadullah işaret eder) Olmaz... Vapura binelim (Sadullah işaret eder) O da olmaz... E fazla geliyorsunuz, ha... o olmaz, bu olmaz... Ne yapacağız, uçacak değiliz ya... (Sadullah başile «evet» işareti yapar) Uçaçak değiliz dedik amma sonra düşündük, niçin uçmalıyım? Dedik ve uçtuk.

ALTINCI MECLİS

(Murtaza, Mustafa, uşaklar, avukat Sadullah, Karabet Kuyumciyan, Ali)

ALİ

(Sallanarak soldaki salonun kapısından girer ve bağırır) Ağabey, hey ağabey...

MUSTAFA

Ne var gelsene...

ALİ

Demin unuttuğum şeyi hatırladım... Avukat demişti ki...

MUSTAFA

(Yerinden fırlayıp koşarak) Sus Allah müstahakını vermesin, sus...

ALİ

Neye susacakmışım canım? Sen de bu akşam bir sustur tutturdun. Avukat dedi ki... (Mustafa Ali'nin

ağzını tutar, o söylemeye çalışır) Amerikalı bankerin vekili burada dedi... Olur ki babanı sorguya çeker dedi.. Ayağınızı denk alın dedi...

MUSTAFA

Sus diyorum...

ALİ

Hayır, susmam...

MUSTAFA

Sadullah Bey burada avanak, işte bak. Lâzım gelirse beybabaya o söyler.

ALİ

(Avukat Sadullah'a doğru koşarak) Bana bak Sadullah Bey, sen beni salonda yanına çağırmadın mı?

SADULLAH

Evet çağırdım.

ALİ

Bana Amerikalı bankerin vekili burada demedin mi?

SADULLAH

Tabii... Yalan söylemedim ki... İşte yanımızda oturuyor...

ALİ

(Ayılmaya çalışarak) Oturuyor mu? Burada mı oturuyor... Şu oturan mı? Mesele yok. Öyle ise mesele yok. Ben ayakta kaldı sanmıştım da...

SADULLAH

(Kuyumciyan'a) Efendim bizim Turhan Beyimiz de fevkalâde şakacıdır... İki kardeş adetâ yarış ederler... Biz de kahkahadan kırılırız. Hayatta daima gülmeli efendim, bol bol gülmeli...

ALİ

Ağabey, ha... şey...

MUSTAFA

Yine ne var?

ALİ

Ben sana çok mühim bir şey daha söyleyecektim...

MUSTAFA

Haydi kıs çeneni, git yatağa...

ALİ

Değil vallahi... Bu seferki hakikaten mühimdi...

MUSTAFA

Söyle öyle ise...

ALİ

Söyle demesi kolay... Unuttum... Yine unuttum... Unutmuş olmasaydım sen ne yapsan söyledim...

MUSTAFA

İyi ya aklına gelince söylersin.

ALİ

Hayır hayır olmaz. Beklemeye tahammülü yok.

MUSTAFA

Peki ne yapalım istiyorsun?

ALİ

Hatırlıyalım... Ben sana ne söyleyecektim?

MUSTAFA

Bana mı soruyorsun? Sen gittikçe daha fazla sarhoş oluyorsun.

ALİ

Değil vallahi, yalnız iki viski aldım...

MUSTAFA

Demin üç diyordun ya...

ALİ

Demin üçtü... Bir tanesini iade ettim.

MUSTAFA

Geçmiş olsun.

ALİ

Fakat sana söyleyeceğim hakikaten mühimdi...

KUYUMCİYAN

(Murtaza'ya) Ekselâns, müsadenizi rica edeceğim... Sadullah Beyle şöyle bir dolaşalım.

MURTAZA

Müsaade sizin efendim...

(Sadullah ve Kuyumciyen çıkarlar)

YEDİNCİ MECLİS

(Murtaza, Mustafa, Ali, uşaklar)

MUSTAFA

(Hafıza) Çenen tutulsun e mi? Ben herifi adama-kıllı idare ettim. İdare ettim amma sen geldin bir çuval inciri berbat ettin...

ALİ

Bak yine söylüyorum, ben hafız değilim. Hafız hafız deyip kafamı kızdırma... Seninle konuşurken gön-lüm bulanıyor. Fakat ben sana ne söyleyecektim. Tuhaf şey, bunun mühim olduğunu biliyorum, söyleyemezsem başımıza bir felâket geleceğini de biliyorum da söyleye-ceğim şeyin ne olduğunu bilmiyorum...

MUSTAFA

Sen tekrar git bir dolaş hele. Belki yine orada ha-tırlar, koşup söylersin.

ALİ

Sahi öyle yapayım. Gidip şu poker oynayanları bir dolaşayım.

MURTAZA

Ben de gidiyorum. Uyku fena halde bastırdı. Otur-makta devam edersem sızıp kalacağım...

(Ali sağdaki, Murtaza soldaki kapıdan çıkarlar)

SEKİZİNCİ MECLİS

(Mustafa, Prenses Leyla, uşaklar)
(Soldaki salonda caz tekrar başlar)

LEYLÂ

(Soldaki salondan çıkarak) Mustafa...

MUSTAFA

Buyurun...

LEYLÂ

Nen var bu akşam yine? Bir defa yanıma gelmedin...

MUSTAFA

(Gülerek) Efkârlıyım, efkârlı...

LEYLÂ

Sebep?

MUSTAFA

Mühim bir şey değil, aldırma...

LEYLÂ

Benim söylediğim meseleyi düşündün mü?

MUSTAFA

Hangi meseleyi?

LEYLÂ

Yedikule'ye dönmemek, burada kalmak meselesi-ni...

MUSTAFA

Alayı bırak, olacak şey değil bu...

LEYLÂ

Niçin olmasın? Burada kal... Param var, evleniriz.

MUSTAFA

Yine kafamı kızdırma... Hâlâ beni kadın parasile yaşayacak adam mı sanıyorsun?

LEYLÂ

Sana iş bulurum... Bir şirket müdürü yaptırırım.

MUSTAFA

Maval okuyorsun. Olacak şey değil, dedik ya... Bir prenses Yedikuleli bir kopukla evlenirse buna âlem güler...

LEYLÂ

Canım benim prenses olduğum ne malûm? Sana ben de Yedikuleliyim dersem ne yaparsın? Sizin mahal-

leye bitişik mahalledeydi evimiz. Hatta analığın beni tanıdı. Sümüklü Zehra derlerdi bana... Anlıyorsun ya, sonradan prenses oldum. Zaten burada gördüğün insanların bir çoğu böyle... O paşa çocukları... O saraylılar... Seni de bir paşazade yaparız. Göreceksin bak, ne kolay şey...

MUSTAFA

Ben adımdan, sanımdan, mahallemden, evimden memnunum... Başkası olmak istemem.

LEYLÂ

O seninki de hayat mı? Bir kulübe içinde sürünecek yaşamak?..

MUSTAFA

Hayat dediğin bu seninki ise, geberip gitmek daha iyi...

LEYLÂ

Mustafa, seni seviyorum...

MUSTAFA

Prensese, ben kimseyi sevmiyorum... Hem canını sen prenses ol, olma. Herkes seni prenses biliyor ya... Tekrar Yedikule'ye dönebilir misin? Dönemezsin... Burada kalacaksın. Burada yaşayacaksın. Bana gelince ben burada yaşayamam. Nazan'ın, şu yetim kızcağızını parasını kurtarmak işi olmasaydı zor tutarlardı beni burada... Yollar ayrı hemşire hanım... yollar ayrı... Her yiğitin bir yoğurt yiyişi var. Görüyorsun ya...

LEYLÂ

Görüyorum... görüyorum...

DOKUZUNCU MECLİS

(Leyla, Mustafa, Necla, Ali ve uşaklar)

(Neclâ ve Ali kolkola sağ kapıdan girerler.
Birkaç adım yürüyüp dururlar)

NECLÂ

Kâğıtlarımızı açtık. İkimizde de birbirine benzer iki çift yok mu imiş? Hangimizinki büyük? Ben de kör ve pikten iki as, iki vale ve bir trefl yedilisi vardı... Onda karo ve treflden iki as, iki vale ve bir yedili karo... İhtilâf buradan çıktı. Ben dedim ki her oyunda büyük kart muteberdir, şu halde asın rengine itibar lâzımdır. Semahat dedi ki hayır, beşinci kartın, yani yedilinin rengine bakmalıyız. Çingene karı, bilirsin ki son günlerde mütemadiyen benimle uğraşiyor. Üstelik keçi gibi de inatçıdır. Benim dediğim olacak diye tutturmaz mı? Benim de kan beynime çıktı... O söyledi, ben söyledim...

ALİ

Dur bakalım, dur... O ne söyledi?

NECLÂ

Ne edepsiz ne çirkef olduğunu bilmez misin? Güya ben seni ayartmaya çalışıyormuşum... Tenha köşelere çekip sıkıştırmak için sarhoş ediyormuşum...

ALİ

Yalan, ben sarhoş değilim... Yalnız üç viski aldım...

MUSTAFA

Hafız, hani ya iki kalmış değil mi idi?

ALİ

İki kalmıştı amma yeniden bir tane ilâve ettim...
(Neclâ'ya) Peki sen ne söyledin?

NECLÂ

Turhan Beyi ayartmaya çalışan asıl sensin. Adam yine sataşacaksın diye geçen geceden beri pokerde senin yanına oturmaya korkuyor...

ALİ

O ne söyledi?

NECLÂ

Bir şey söylemedi... Elindeki iskambil destesini suratıma fırlattı.

ALİ

Sen ne söyledin?

NECLÂ

Ne söyleyeceğim, kalkıp boğazına atıldım.

ALİ

O ne söyledi?

NECLÂ

O da benim saçlarımı yakaladı.

MUSTAFA

(Hafıza) Onların söyleyecek bir şeyleri kalmamış... Bana sorarsan vay gidi kıbar âlemi, vay... derim.

ALİ

Ha ağabey... İyi ki aklıma geldi. Sana mühim bir şey söyleyecektim, mühim bir şey söyleyecektim amma, bir türlü hatırlayamıyorum...

MUSTAFA

Hatırlayamadığını demin söylemiştin ya...

ALİ

Bak onu da hatırlayamıyorum.

MUSTAFA

Dolaş, biraz daha dolaş...

ALİ

(Neclâ ile soldaki salona giderlerken) Peki sen ne söyledin?

(Çıkarlar)

ONUNCU MECLİS

(Leylâ, Mustafa, Sadullah ve uşaklar)

SADULLAH

(Soldaki kapıdan girerek) Aman prenses neredesiniz, işler sarpa sarıyor...

LEYLÂ

Ne var, ne oldu?

SADULLAH

Ne olacak? Turhan Bey bir pot kırdı, Kuyumciyan adamakıllı şüphelendi... Şimdi baba oğulun peşlerinden ayrılmıyor. Bilhassa Turhan Beyi adeta kovalıyor. Bir köşeye sıkıştırıp ağzından lâkırdı kapacak... Kuzum, burada durmayın... Ne yapıp yapıp onların görüşmelerine mani olmalıyız.

LEYLÂ

Buyurun, gidelim.

MUSTAFA

Ben de geliyorum.

ONBİRİNCİ MECLİS

(Ayşe, Hasan, Hatice ve uşaklar)

(Birinci uşak yerinden ayrılarak sağdaki salona girer)

AYŞE

(Kapıdan girer, sonra arkasına dönerek seslenir)
Hasan Efendi, Hatice Hanım, gelin...

İKİNCİ UŞAK

(Ayşe'yi önleyerek) Durun bakalım, ne oluyor, kim-siniz siz? Burada ne işiniz var?

AYŞE

A... a... evlât, sen insan mısın, yoksa sual maki-
nesi mi? Hangi birisine cevap vereyim?.. Evvelâ sen
söyle bakalım... Burası Bay Şemsettin Gündoğdu'nun
konağı değil mi?

İKİNCİ UŞAK

Evet...

(Hasan ve Hatice de sahneye dahil olurlar)

AYŞE

Tamam... Arayan belâsını da bulurmuş, mevlâsını
da... Bu bay Şemsettin Gündoğdu, bir rivayete göre be-
nim kocamın ölen amcası...

İKİNCİ UŞAK

Anlamadım... Ölen Bay Şemsettin mi, kocanız mı?

AYŞE

Çenen tutulsun... Benim kocam niçin ölecekmiş...
Düşmanları ölsün. Ölen, amcası... Hem sen benim zih-
nimi karıştırmasana. Zaten işin içinden çıkamıyorsun.
Evet bu Şemsettin Gündoğdu bir rivayete göre benim
kocamın ölen amcası... Edirne'de arsaları var. Bir ri-
vayete göre yine benim kocamın tayyare kazasında ölen
kardeşi... Amerika'da tütün fabrikaları var... Üçüncü
bir rivayete göre de düpedüz benim kocam... Yedikule'-
de evi var... İki çocuğu var. Bir karısı var... İşte karısı
da benim... Şimdi bunların hangisine inanmalı? Sen
Bay Şemsettin Gündoğdu'nun nesisin oğlum?

İKİNCİ UŞAK

Uşağı...

AYŞE

Ay sen uşak mısın? Böyle efendi gibi uşak da görmedim. Fakat benim kocamın uşağı yoktu...

İKİNCİ UŞAK

Gördünüz mü bakın? Şu halde Bay Şemsettin Gündoğdu, kocanız değil...

AYŞE

Öyle ise kocamın ölen amcası, yahut da ölen kardeşi...

İKİNCİ UŞAK

Olamaz... Çünkü Bay Şemsettin Gündoğdu ölmedi, yaşıyor...

AYŞE

Haydi oradan salak... Sen mi bileceksin, yoksa kocam mı bilecek? Dur bakayım, dur... (Bir saniye düşündükten sonra) Bay Şemsettin Gündoğdu'nun yaşadığına emin misin? Sakın ölü olmasın?

İKİNCİ UŞAK

Bu da söz mü? İki dakika evvel burada idi...

AYŞE

Benim kocam müslüman adamdır. Yalan söylemez...

Mademki o amcamla kardeşim öldüler demişti, mademki şimdi sen de Bay Şemsettin Gündoğdu yaşıyor diyor-sun, şu halde bu Şemsettin Gündoğdu benim kocam olacak...

İKİNCİ UŞAK

Hanım, haydi git işine... Beyefendi senin yüzüne mi bakar acaba?

AYŞE

A... a... Delinin zoruna bak... Benim yüzüm kadar kafana taş düşsün inşaallah...

İKİNCİ UŞAK

Darılma amma, sana gelinceye kadar sabah olur, hanım valde... Sana gelinceye kadar sabah olur... Onun bir prensesi var... Bir görsen... Bir kerecik görsen...

AYŞE

A dostlar şimdi düşüp bayılacağım. Benim kocamın prensesi mi var? Kimmiş bu şıllık... Adı ne?

İKİNCİ UŞAK

Prenses Leylâ...

AYŞE

Hani şu arsa meselesi mi? Şimdi anladım. Ben zaten şüphelenmiştim (Arkasına dönerek Hasan ve Hatice'ye) Hasan Efendi, Hatice Hanım yaptınız mı bana yapacağınızı... Bakın ne söylüyor. Duydunuz ya... Kızınız olacak o aşifte, o kahrolası sümüklü kahbe benim kocamı baştan çıkarmış...

HASAN

Dur bakalım Ayşe Hanım... Telâşlanma...

HATİCE

Doğru ya kardeş... Hele bir yol anlayalım, dinleyelim... Üzülme biz icap ederse kızımızın terbiyesini veririz.

İKİNCİ UŞAK

(Hasan ve Hatice'ye) Ay siz de prensesin anası ile habası mı oluyorsunuz? Şimdi çıldıracağım...

(Arkasına, Ayşe'nin geldiği istikamete bakar)

AYŞE

Kime bakıyorsun, oğlum?

İKİNCİ UŞAK

Kime bakacağım, arkanızdan krallarla imparatorlara akraba çıkacak kimselerin sökün edip etmediğine bakıyorum. Haydi haydi artık gevezelik elverir. Sizi karşıma alıp konuştuğumu görürlerse emin olun beni hemen buradan kovarlar. Gidin işinize...

AYŞE

Delinin zoruna bak... Şuradan şuraya gitmem... Bu taşı benim kocamın konağı...

HASAN

Bizim de kızımızın evi...

AYŞE

(Uşağı bırakıp Hasan ve Hatice'ye) Sizin kızınızın

evi mi? Artık çok oldunuz. Bu ne arsızlık? Tevekkeli yedi mahalle sizden yaka silkmiyor... O şıfıntıya ben ev mi verdiririm zannediyorsunuz?

HASAN

Yoo amma Ayşe hanım...

HATİCE

Kardeş, amma sen de fazla geliyorsun. Asıl biz kızımıza söyleriz de senin kocanı buradan attırırız.

İKİNCİ UŞAK

Geliyorlar... Susun... Susun... Allah aşkına susun. Yoksa mahvolurum.

ONİKİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Leylâ ile Karabet Kuyumciyan)

(Leylâ ve Karabet soldaki salondan çıkarak sahnenin ortasına doğru ilerlerler. Onlar arkalarında kalanları görmedikleri halde Ayşe, Hasan ve Hatice kendilerini mükemmelen görürler. Uşak onların ilerlemelerine mani olmak için kollarını açarak mütemadiyen mütemadiyen mücadele eder)

HATİCE

O... O... Vallahi o...

HASAN

Çok benziyor, çok benziyor fakat dur bakalım, acele etme...

KARABET

Prences, bana biraz evvel çok tuhaf bir hikâye naklettiler...

LEYLÂ

Sizin hikâyeleriniz meşhurmuş, Kuyumciyan Efendi. Aman anlatın, eğlenceli mi?

KARABET

Vallahi nasıl söylemeli... Herşeyden evvel inanılmaz bir hikâye... Efendim, Yedikule'de oturan bir takunyacı Hasan Efendi varmış...

LEYLÂ

(Renk vermiyerek) E... sonra...

KARABET

Bu Hasan Efendinin de Zehra adlı güzel bir kızı varmış...

LEYLÂ

Sonra... Devam... Devam...

KARABET

Zehra, günün birinde ortadan kaybolmuş...

LEYLÂ

Vah vah... Ölmüş mü?

KARABET

Orası malûm değil... Fakat bu tarihten sonra kibar

âleminde ortaya çıkan güzel ve meşhur bir prensesi Zehra'ya çok benzetmişler...

LEYLÂ

Karabet Efendi, bu sizinki hikâye değil, masal... Olacak şey mi bu?

KARABET

Ben de inanmadım... Ben de inanmadım amma...

LEYLÂ

Asalet denilen şeyi kuru bir ünvandan ibaret mi sanıyorsunuz? İnsanları ünvanları kadar halleri, hareketleri, konuşmaları, düşünce tarzları da sınıflara ayırır... Hiç bir takunyacı kızı prenses olabilir mi?

HATİCE

Vallahi yalan söylüyor... O...

HASAN

Deli misin hanım, koskoca prenses yalan söyler mi?

HATİCE

Bizim kızımız değil mi şimdi bu? Mahalleye kepaze olacağız...

HASAN

Ne yapalım, yalan yere de kızımız diyemeyiz ya... İnsanları ünvanları kadar hareketleri de sınıflara ayırır... Duymadın mı? Bizim Zehra hiç böyle olabilir mi? (Sesleri yükselir, Leylâ arkasına döner)

LEYLÂ

(Uşâğa) Ne oluyor, kimdir bunlar?

İKİNCİ UŞAK

Efendim... Şey...

LEYLÂ

Şey ne demek? At dışarı... Yarın sabah da beni görmeyi unutma... Sen artık haddini aşıyorsun...

ONÜÇÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler — Murtaza, Mustafa)

MURTAZA

(Mustafa ile birlikte soldaki kapıdan girerek) Böyle تنها köşelere çekilip gizli gizli neler konuşuyorsunuz kuzum Kuyumciyan Efendi... (Şahadet parmağını sallar) Benim gözümünden hiçbir şey kaçmaz, güzel kadınlara aman vermediğinizi görüyorum... Hakkınızdaki fikrimi değiştireceğim... Ona neler söylüyordunuz, bakalım?

(Murtaza ilerler, Mustafa kapının önünde kalır)

KARABET

Tuhaf bir hikâye anlatıyordum, Ekselâns. Daha doğrusu inanmadığım bir dedikodu... Dilin kemiği yok ya, herkes, herkes için aklına geleni söylüyor... İster-seniz efendimiz hakkında anlatılanları da nakledeyim...

MURTAZA

Anlatın, anlatın pek enteresan...

KARABET

Efendim, zatıâlinizin Murtaza isimli bir biraderiniz varmış...

MURTAZA

Var ya, bunu bilmiyor mu idiniz?

KARABET

Size çok benzermiş...

MURTAZA

Aşağı yukarı modelimdir. Bizi birbirimizden güç ayırırlar...

KARABET

Bu biraderiniz, Amerika'dan şehrimize muvasalatınız günlerinde ortadan kaybolmuş... Edirne'ye gitti demişler amma, Edirne'de bu isimde kimse yokmuş...

MURTAZA

Maalesef bu da doğru Kuyumciyan Efendi... Derdim büyük... Adamların kendisini aramakla meşguller. Zabıta teşkilâtı da seferber oldu... Akibetinden endişeye düşmeye başladım. Bir kazaya uğradılar sanıyorum... Artık ümidim kalmadı...

AYŞE

(Merdivenleri inip, yanlarına koşarak Murtaza'ya) Efendi... Efendi... Bana baksana sen, bu ne hal...

MURTAZA

A... A... Hanım, senin burada işin ne?

AYŞE

Yedikule'de amcan ile kardeşini öldürdün, inandık... Burada da şimdi kendi kendini öldürmeye kalkışıyor-sun... Buna da inanacak mıyız sanıyorsun? Haydi Al-lahtan korkmuyorsun, fakat kullardan da utanmıyor musun?

MURTAZA

İyi amma hanım...

AYŞE

Aman Allahım, ne çileli başım varmış... Ben Yedi-kule'deki evimde kocam Edirne'den dönecek diye pinek-liyeyim, o burada elin kabbeleriyle fink atsin...

MURTAZA

Hanım beni dinle...

AYŞE

Dinlemem, bir kelime söyleme...

MURTAZA

Fakat söylemezsem nasıl anlaşıabiliriz?

AYŞE

Bütün ömrümce ben kahrını çektim, şimdi sefanı başkaları sürsün, öyle mi, yağma yok...

MURTAZA

Tabii...

AYŞE

Ne tabiisi... Utanmadan tabii diyor. Seni başkaları-

na mı bırakacağım sanıyorsun? Avuçlarını yalasınlar. Niye ağzını açıp da kendini müdafaa edemiyorsun?

MURTAZA

Dinlemem demedin mi?

AYŞE

Zarar yok, sen yine söyle... Haydi söylesene... Ne duruyorsun? Tabii söyleyemezsin... Çünkü söyleyecek bir şeyin yok...

MURTAZA

Canım müsaade etmiyorsun ki...

AYŞE

(Murtaza'nın yakasına sarılarak ve tartaklayarak)
Herif, sen benim kocamsın...

MURTAZA

Evet...

AYŞE

Sakin inkâra kalkışma...

MURTAZA

İnkâr etmiyorum. Evet...

AYŞE

25 sene oluyor, imam da sağ, muhtar da... Hepsini getiririm...

MURTAZA

Evet dedik ya...

AYŞE

Benim kocamsın... Kocamsın...

MURTAZA

Elbet canım...

AYŞE

(Sinir buhranı içinde başını Murtaza'nın göğsüne dayayıp ağlamaya başlayarak) Kocam gitti... A dostlar kocam elden gitti...

MUSTAFA

Kocan gitmedi, üzülme. Nazan'ın paraları gitti...

ONDÖRDÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Ali)

ALİ

(Soldaki salonun kapısından başını uzatarak) Ağabey, hey Ağabey... Demin unuttuğum şeyi hatırladım... Hani Yedikule'deki evden kovduğumuz iki oğlan vardı ya... Ha işte onları bu akşam burada gördüm... Yanıma geldiler... «Foyanızı meydana çıkaracağız... Görürsünüz siz» dediler... Evvelâ Kuyumciyan Efendi ile görüştüler, sonra da çıkıp gittiler... Galiba Yedikule'yi boyladılar... Bana baksana ağabey... Ne oldu sana?

(Mustafa yaklaşmasını işaret eder. Ali sah-nede ilerleyince eli ile Ayşe'yi gösterir)

ALİ

(Gözlerini oğuşturarak) Sarhoş değilim, vallahi sarhoş değilim... Yalnız beş viski aldım. (Parmakları ile hesaplar) Üç idi, bir tanesini iade ettim, sonra üç tane daha ilâve ettim...

(PERDE)

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Dekor ikinci perdenin aynı, vakit sabah)

BİRİNCİ MECLİS

(Mustafa — Ali)

(Ortalıktan el ayak çekilmiştir. İkisi de sahenin birer köşesine koydukları hasır koltuklarda uyukladılar. Ali'den sonra Mustafa da sarhoş olmuştur. İkisinin de saçları dağılmış, kırıvatları çözülmüş, yakaları açılmıştır)

MUSTAFA

Hafız.

ALİ

(Gözlerini açmadan cevap verir) Ha...

MUSTAFA

Hafız...

ALİ

Haaa.....

MUSTAFA

Hafız diyorum...

ALİ

Ha diyorum ya...

MUSTAFA

Git yat Hafız, uyuyorsun...

ALİ

(Gözlerini açarak) Uyumuyorum...

MUSTAFA

Nasıl uyumuyorsun? Horultundan kulaklarım sağır oldu.

ALİ

Yanlışın var. Kendi horultunu benimki sanmışsındır. Ben daha ince horlarım. Kibar, kibar... Bak işte şöyle... (Horlama taklidi yapar)

MUSTAFA

Aaah, bu horultu değil...

ALİ

Ya ne?

MUSTAFA

Hırıltı...

ALİ

Gördün mü? O halde demin horlayan sendin...

MUSTAFA

Hafız git yat...

ALİ

Niye yatacakmışım canım? Uyuyan sensin, sonra da git yat diye bana söylüyorsun... Sen gidip yatsana...

MUSTAFA

Oda nerede? Dur hesaplayalım. Birisinde efendi پدر yatıyor. Ötekinde valde hanım. Nazan'a bir oda verdiler... Tabii prensesin anası ile babasına da bir tane.

ALİ

Onlar prensesin anası ile babası değil.

MUSTAFA

Lâkırdı karıştırma... Onlara da bir oda verdiler. Etti mi dört? Prensесin odasından başka zaten topu topu dört tane yatak odası var. Hülâsa Hafız sen git yat..

ALİ

Şimdi çıldıracağım. Hem boş oda yok diyorsun, hem de git yat diye zorluyorsun...

MUSTAFA

Aptal, anlamadın mı? İşі sarhoşluğa vurup yatanlardan bir tanesini odasından çıkartırsın da sayende hen de döşek yüzü görürüm, diye zorluyorum...

ALİ

Olacak iş değil amma, farzet ki yaptım... Odamın

bir tanesini boşaltıp yatağa yattım... Bundan sana ne?
Ben yatarsam sen yatmış olmazsın ki?

MUSTAFA

Sen yatacak değilsin...

ALİ

Ya ne yapacağım?

MUSTAFA

Seni odadan çıkartıp ben yatacağım.

ALİ

Bana sarhoş diyorsun amma asıl sarhoş sensin.

MUSTAFA

Ben yalan söylemem. Koca şişeyi bir yudumda diktim. Başka ne yapabiliirdim? Kepazelik dizboyu oldu.

ALİ

Ne oldu, ben hatırlayamıyorum.

MUSTAFA

Keşki ben de hatırlayamasam.. Hanım valde «sen benim kocamsın» diye efendi pederin yakasına sarıldı.

ALİ

Hakikaten kocası mı imiş?

MUSTAFA

Elinin körü imiş... Hafız paçaklarım.

ALİ

Dur yahu anlayamadım. Sonra ne oldu?

MUSTAFA

Anası ile babası da prensesin yakasına sarıldılar. Misafirler çil yavrusu gibi dağıldı. Herkes kahkahadan kırılıyordu. Rezalet...

ALİ

Skandal...

MUSTAFA

Hem rezalet, hem skandal...

ALİ

Şimdi ne olacak?

MUSTAFA

Neticede valde hanım bayıldı. Odanın birisine götürdük, yatağa yatırdık. Mütareke oldu. Güzel... Sonra doktor geldi, «birkaç saat bırakın uyusun» dedi. Bu da güzel... Fakat uyanınca ne olacak? Ya sulh, ya tekrar harp... Rezalet...

ALİ

Skandal... Artık uyuyalım. Allah rahatlık versin.

MUSTAFA

Uyuyalım, sana da Allah rahatlık versin.
(Süküt... Kapının zili çalınır)

MUSTAFA

Hafız.

ALİ

Ha...

MUSTAFA

Hafız...

ALİ

Haaa...

MUSTAFA

Kapı çalınıyor.

ALİ

Çalınsın bize ne? Allah rahatlık versin.
(Kapı tekrar çalınır)

MUSTAFA

Bu zil böyle öttükçe Allah insana nasıl rahatlık verir be... Kapı çalınıyor diyorum...

ALİ

Ne yapayım?

MUSTAFA

Git aç...

ALİ

Sen deli mi oldun? Ben kapıyı nasıl açarım?

MUSTAFA

Bilmiyor musun? Anahtarı sola çevirir, sonra kadenadı kendine doğru çekersin.

ALİ

Uzatma... Uykum var, uyuyacağım...
(Kapı tekrar çalınır)

MUSTAFA

Kapı çalınıyor.

ALİ

Git uşakları uyandır, kalkıp açsınlar.

MUSTAFA

Gidip uşakları uyandıracığıma kendim açamaz mıyım?

ALİ

Öylesi de olur... Açabilirsin. Çünkü sen kibar değilsin.

MUSTAFA

Kibarlar kapı açmazlar mı?

ALİ

Açmazlar ya... Uşaklar dururken efendiler böyle iş görmezler. Allah rahatlık versin.

(Kapı tekrar çalınır)

MUSTAFA

(Kapıya dönüp bağırarak) Nafile zorlamayın... Du-

yuyoruz, duyuyoruz amma kibar olduğumuz için yerimizden kıpıldaşamıyoruz.

(Kapının zili mütemadi şekilde çalmaya başlar)

MUSTAFA

Bu böyle olmayacak... Ya kibarlığı, yahut da uykuyu feda etmek lâzım geliyor. Kibarlık sende kalsın, ben kapıyı açacağım Hafız.

İKİNCİ MECLİS

(Ali, Mustafa, Şemsettin)

(Mustafa kapıyı açar, Şemsettin girer)

ŞEMSETTİN

Ahret uykusuna mı yattınız? Artık dönecektim. Bu ne tembellik? Efendilerin uykuda mı?

MUSTAFA

(Hiddetli) Sabah sabah başımı belâyaya sokmadan geldiğin yere gider misin sen bakayım? Haydi çek arabanı...

ŞEMSETTİN

Ne oldu, niçin kızılıyorsun? Sen ne acaip adamsın...

MUSTAFA

Acaip adam, sensin. Hafızın hakkı varmış. Zaten bu dünyada kimseye yaranmak kabil değil. Kibarlığı

terkedelim de müslüman kapıda kalmasın, günahdır, biz açalım dedim, herif içeri girer girmez, suratımıza çimkirdi. Besle kargayı oysun gözünü. Aç başı, haydi...

ŞEMSETTİN

Anlaşıldı, seninle konuşulmayacak. Peki uşaklar ne-rede?

MUSTAFA

(Ali'yi göstererek) Uşaklar mı? Hah işte bir tanesi koltukta uyuyor. Adı Hafızdır. Biraz sert kullanmalı... Yumuşak yüze hiç gelmez, derhal şımarır. «Ben uşak değilim» der amma, sen aldırma... âdeti böyledir. Hakikatte çekirdekten yetişme uşaktır.

ŞEMSETTİN

(Ali'nin yanına giderek) Adı ne idi?

MUSTAFA

Hafız... Hafız...

ŞEMSETTİN

(Ali'yi dürterek seslenir) Hafız...

ALİ

Ha...

ŞEMSETTİN

Hafız...

ALİ

Haaa...

ŞEMSETTİN

Hafız diyorum...

ALİ

(Gözlerini açarak) Ha dedik ya... Ne dürtüyorsun? Allah rahatlık versin.

ŞEMSETTİN

Terbiyesiz herif... «Ha» mı derler? Ayağa kalk bakayım...

ALİ

(Gözlerini oğuşturarak) Haaa?

MUSTAFA

Tamam... Çıkış çıkış... Daha çıkış... O böylesinden anlar...

ŞEMSETTİN

Onbeş günlük paranı kestim. Ya aklını başına toplarsın, yahut bohçanı alıp gidersin... Ben böyle uşak istemem...

ALİ

(Şaşkın) Haa?...

ŞEMSETTİN

Ben evimde böyle uşak istemem diyorum. Uşak uşaklığını bilmeli. Üstünü başını düzelt... Hem de galiba sarhoşsun... Bir daha ağzına damlasını koymıyacaksın. Anladın mı? Uşakların lâubaliliğini çekemem.

ALİ

Ne uşığı canım? Ben mi sarhoşum, yoksa sen mi? Dikkatli baksana. Ben uşağa benziyor muyum? Halimdeki kibarlığı farketmiyor musun?

MUSTAFA

(Şemsettin'e) Yalan söylüyor, aldırmayın, hep böyle yapar. Biz de bıktık usandık.

ŞEMSETTİN

Eşyalarını topla ve defol buradan. Artık fazla geldin. Sana tahammül edemiyeceğim... Zorla değil ya...

ALİ

Sahi mi söylüyorsun? Şu insanlar ne tuhaf mahlûklar Allahım... Birisi Prenssin der, öteki uşak... Birisi asaletimden bahseder, öteki terbiyesizliğimden... Dini seversen iyi bak, bende uşak hali var mı? Her tarafımdan kibarlık akıyor.

ŞEMSETTİN

Sen yalnız terbiyesiz değil, üstelik zevzeksin de... Böyle sululuklardan hele hiç hoşlanmam. Haydi pılını pırtını topla...

ALİ

Peki amma monşer, sen kimsin? Beni buradan kovmaya kalktığına göre kimsin sen?

MUSTAFA

Sahi, sormayı unutmuştuk, kimsin sen?

ŞEMSETTİN

Ben Şemsettin Gündoğdu...

ALİ ve MUSTAFA

(İkisi birden) Haaa?

ŞEMSETTİN

Şemsettin Gündoğdu.

MUSTAFA

Yok deve... Amma da attın bee... Şaka artık yetişir. Hafıza biraz takılalım diye sana izin verdik amma bu kadar uzun boylu değil...

ŞEMSETTİN

Şaka falan ettiğim yok. Şemsettin Gündoğdu'yum ben.

MUSTAFA

Bana bak ahbap, artık işin tadını kaçırıyorsun. Geç kaldın... Geç... Bay Şemsettin Gündoğdu, yukarıda odasında yatıyor.

ALİ

Haydi bakalım, ne buyurulur buna?

ŞEMSETTİN

Malûm... Malûm...

MUSTAFA

Amerika'dan geleli bir ay oldu...

ALİ

Ya... Ya... İki aya yaklaşıyor. Ne dersin bu işe?

ŞEMSETTİN

Biliyorum dedik ya... Biliyorum...

ALİ

(Mustafa'ya) Biliyormuş... Biliyormuş...

MUSTAFA

Lâf mı bu? Biliyormuş. Biliyorsa niçin Bay Şemsettin Gündoğdu'yum diyor?

ALİ

(Şemsettin'e) Doğru ya... Biliyorsan niçin ben Şemsettin Gündoğdu'yum diyorsun?

ŞEMSETTİN

Canım lâkırdıyı uzatmayın.

MUSTAFA

Lâkırdıyı uzatan sensin... Şaka ettim de çık işin den...

ALİ

Yoooo, bu kadarı kâfi değil, beni uşağa benzettiğin için af da dilemelisin... Başka türlü buradan gidemezsin...

ŞEMSETTİN

Buradan gidecek değilim ki... Haydi bana kardeşi-mi çağırın.

MUSTAFA

Kardeşin kim? Delinin bir tanesi yetişmiyormuş gibi bir tane daha mı çıkacak başımıza... Adı ne kardeşinin?

ŞEMSETTİN

Murtaza.

ALİ

Hangi Murtaza?

MUSTAFA

Hele... Hele... Sıkılma canım, Yedikuleli saatçı Murtaza de...

ŞEMSETTİN

O ya... Tabii o...

MUSTAFA

Hani iki tane çocuğu var...

ŞEMSETTİN

Tabii... İşte o Murtaza.

ALİ

Bu adam zırdeli.

MUSTAFA

E, Şemsettin Gündoğdu Bey ahrette ne var, ne yok bakalım?

ŞEMSETTİN

Ahrette mi? Ha demek istiyorsunuz...

MUSTAFA

Bize oradan neler getirdiniz?

ŞEMSETTİN

Maalesef yalnız kendimi getirdim.

MUSTAFA

Kâfi... Daha ne olacak? Fazla bile... Zahmet ettiniz. Kuzum Allahını seversen, sen dün akşam burada mı idin?

ŞEMSETTİN

Yooo... Berlin'den uçak ile bu sabah geldim.

MUSTAFA

Atma... Bu söylediklerini akşam burada olup bitenleri görmeden bilemezsin.

ALİ

Bilemezsin ya... Nereden bileceksin?

ŞEMSETTİN

Durun bakalım, durun... Biraz da ben size sual sorayım. Peki amma siz kimsiniz? Uşak değilsiniz, tabii misafir de değilsiniz. Sakın Murtaza'nın çocukları ol-

mayasınız... Birinizin adı Ali... Ötekiniz de Mustafa...
Tamam... Nasıl oldu da akıl edemedim. Çocuklar gel-
lin, amcanızın elini öpün...

ALİ

(Mustafa'ya) Biliyor... Adımızı biliyor. Sakın söyledikleri doğru olmasın.

MUSTAFA

Dur bakalım, bunda bir/iş var.

ŞEMSETTİN

Haydi gelsenize (Kollarını açarak Ali'ye doğru yürür) Ali oğlum gel...

ALİ

Ben mi? Yok... Yok evvelâ Mustafa'yı kucakla. (Sokak kapısının yanındaki koridora doğru bağırarak koşar)
Baba... Baba... Baba...
(Çıkar)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Mustafa, Şemsettin, Nazan)

NAZAN

(Gece kıyafeti ile sağdaki salonun kapısından girerek) Babacığım... Babacığım...

ŞEMSETTİN

Nazan, evlâdım... Sevgili kızım... Bilsen seni ne kadar göreceğim geldi...

NAZAN

Ya benim... Ne vakit geldin?

ŞEMSETTİN

Bu sabah, biraz evvel.

NAZAN

Babacığım...

(Kucaklaşırlar)

NAZAN

Kardeşlerim nerede?

ŞEMSETTİN

Amerika'da kaldılar, bir ay sonra gelecekler.

NAZAN

Seyahatin bu sefer ne kadar uzun sürdü baba. Amerika'dan hareket ediyorum diye mektup yazalı neredeyse iki ay olacak... Kimseye belli etmedim amma emin ol çok üzüldüm. İki ay nerelerde kaldın? Bilseydim meraklanmazdım.

MUSTAFA

Nerede kaldığını bilseydin daha fazla meraklanırdın.

NAZAN

Sen biliyor mu idin Mustafa Ağabey?

MUSTAFA

Nerede kaldığını biliyordum, biliyordum amma doğrusu oradan kalkıp gelebileceğini bilmiyordum.

NAZAN

Niçin, o kadar mı uzak?

MUSTAFA

Oooo... Uzak da söz mü? Şimdiye kadar hiç gelen olmamış. Seninki rekor kırıyor.

NAZAN

Pek garip... Hakikaten şimdi daha fazla meraklanıyorum.

MUSTAFA

Karşındakinin baban olduğuna emin misin?

NAZAN

A... A... O nasıl söz ağabey? İnsan babasını tanımaz mı?

MUSTAFA

E zaman acaip... Herşeyin taklidini yapıyorlar. Ben olsam karar vermeden bir iyice tetkik ederdim. Hem biliyor musun, insan insana benzer de...

NAZAN

Şakayı bırak Mustafa Ağabey. Babam işte... Bilmez miyim? Babacığım...

ŞEMSETTİN

Evlâdım... Canım...

(Tekrar kucaklaşırlar)

NAZAN

Biliyor musun baba, dünden beri aklımın ermediği birçok şeyler oluyor. Amcamı ve ağabeylerimi Edirne'de biliyorduk. Dün gece Mehmet ile Veli haber verdiler. Yengem kalkıp buraya geldi. Arkasından da ben geldim. Kendilerini burada bulmayalım mı?

ŞEMSETTİN

İşte bu fena... Sonra ne oldu?

MUSTAFA

Ne olacak, kızılca kıyamet koptu.

ŞEMSETTİN

Ayşe Hanım şimdi burada mı?

MUSTAFA

Burada, hastalandı yatıyor.

NAZAN

Dinle baba... Yalnız bu kadar değil... Bana bu evde tamirat ve tadilat yapılacağını söylemişlerdi. Gel-

dim, baktım. Ne tamirat yapılmış, ne de tadilat. Şimdi de Mustafa Ağabeyim seni iyice teşhis edip etmediğimi soruyor, bütün bunların sebebi ne?

ŞEMSETTİN

Anlayacaksın kızım, biraz sonra anlayacaksın... Murtaza'nın gelmesi gecikti. Beni onun odasına götürsenize... Onunla başbaşa konuşmak daha iyi olacak... Sonra da Ayşe Hanımı odasında ziyaret ederiz Her ikisi ile ayrı ayrı görüşmeliyim.

NAZAN

Gel gidelim baba.

ŞEMSETTİN

Sen gelmiyor musun, Mustafa?

MUSTAFA

Hayır beyim.

ŞEMSETTİN

Amca desene... Beyim ne oluyor?

MUSTAFA

Diyeceğim, diyeceğim amma, hele bir kere efendi peder de görsün seni bakalım. Belki işte bir yanlışlık vardır.

(Şemsettin ile Nazan, Ali'nin çıktığı yandan çıkarlar)

DÖRDÜNCÜ MECLİS**(Mustafa — Leylâ)****(Leylâ, soldaki salonun kapısından girer)****LEYLÂ**

Ne var, ne oluyor? Ali'nin sesiyle uyandım. «Baba, baba» diye niçin öyle acı acı haykırıyordu? Ödüm keçtu.

MUSTAFA

Ya bizim? Ya bizim? Onu hiç sormuyorsun.

LEYLÂ

İhtiyara bir şey mi oldu yoksa?

MUSTAFA

Hayır, şimdi dirilerin ölmesi sırası değil. Ölüler diriliyor.

LEYLÂ

O da ne demek?

MUSTAFA

Ölen amcamız yok mu? Şemsettin Gündoğdu. İşte o çıkageldi.

LEYLÂ

Ne diyorsun? Sahi mi?

MUSTAFA

Sahi ya... Öbür dünyadaki akraba ve taallûkat da teşrif için hazırlık görüyorlarmış... Amca beyi haberci diye önden yollamışlar. Kim bilir belli olmaz, belki seninkiler de gelir...

BEŞİNCİ MECLİS

(Mustafa, Leylâ, Ali)

ALİ

(Gittiği istikametten gelerek) Ağabey seni çağırıyorlar.

MUSTAFA

Kim çağırıyor?

ALİ

Bay Şemsettin Gündoğdu.

MUSTAFA

Hangisi, eskisi mi, yenisi mi?

ALİ

Amcamız.

MUSTAFA

Pekalâ gidelim.

(Mustafa çıkar)

ALTINCI MECLİS

(Leylâ — Ali)

LEYLÂ

E, peki şimdi ne olacak?

ALİ

Bilmem ki...

LEYLÂ

Çok yazık Ali. Sen asil ve kibar olmak için, böyle yaşamak için yaratılmış insansın. Çöplükte bir inci.

ALİ

Neme lâzım, takdir etmiyorlar ki... Amcam bile anlayamadıktan sonra. Keşki ben de onlar gibi olsaydım. Hiç olmazsa şimdi içlenmezdim. Kibar olanla olmayanı ayırt edemeyen bu budala insanlardan nefret ediyorum. Ölmek istiyorum. Şöyle kibar bir ölümle ölmek. Bu hususta bir fikrin var mı?

LEYLÂ

Bilmem, hiç düşünmedim.

ALİ

Hastalanıp ölmek... aah... kurşun yiyip ölmek... Hayır, hayır... Zehir içip ölmek... Öf... Asılarak (Leylâ'ya) Canım bu ölüm bahsini de nereden çıkardın ortaya?

LEYLÂ

Ben çıkarmadım ki...

ALÎ

Doğru, kederimden ne söylediğimi bilmiyorum. Fakat insan nezaketen olsun «sus» der. Düşün, demin amcam beni uşağa benzetti.

LEYLÂ

Cesaret Ali... Onlar seni takdir etmeyebilirler... Fakat takdir edenler daha çok... Yüz kişi... Bin kişi...

ALÎ

Sahi mi söylüyorsun, saydın mı?

LEYLÂ

Saymaya ne lüzum var? Sen bir modern Apollon'sun. Eşine ancak esatirde rastlanır.

ALÎ

Öyle mi dersin? Şey, kim bu Apollon? Napolyon'la akrabalığı var mı?

LEYLÂ

Yok.

ALÎ

Yazık... Olsaydı daha mükemmel olurdu. Sanki akrabasıdır desek ne çıkar?

LEYLÂ

Hiçbir kadın yoktur ki seni hatırlasın da bütün vücudu tatlı tatlı ürpermesin.

ALİ

Sonra... Sonra... Devam et...

LEYLÂ

Sen gönüllerimizin fatihi rüyalarımızın hakimisin, seksapeli ilâhısın sen. Hiçbir kadın sana mukavemet edemez.

ALİ

Dur, dur biraz da şunları sıraya koyalım: Gönüller fatihi, rüyalar hakimi, seksapeli ilâhı, Napolyon'un akrabası Apollon. Biraz uzun amma güzel... Beğendim.

YEDİNCİ MECLİS

(Leylâ, Mustafa, Ali)

(Mustafa gittiği istikametten gelerek mükâlemeyi dinler)

ALİ

(Boşluğa hitap ederek) Budalalar... Topunuzda şu kadın kadar akıl yok. Duydunuz ya kimmişim ben...

LEYLÂ

Aferin Ali. Sen yalnız güzellikte değil, cesaretle de teksin. Meftunum sana.

ALİ

Kim? Sen mi?

LEYLÂ

Şüphesiz.

ALİ

Demek beni takdir edenlerden bir tanesi sensin?

LEYLÂ

Öyle ya...

ALİ

Bin kişi idi, geriye 999 kaldı. Sorarlarsa ne diyeyim? Kim bunlar?

LEYLÂ

Bütün kibar âleml... En başta ben...

MUSTAFA

Sonra da ben... (Leylâ'ya) Hemşire Hanım mayna ver bu işe. Tecrübeler yetişir. Başka kapıya. Sonra kü-lâhları değiştirir. (Ali'ye) Efendi peder çağırıyor. Demin çağırın oymuş. İkimizi birden istemiş.

LEYLÂ

(Uzaklaşan Ali'ye) Seni odamda beklerim Ali... Çok mühim söyleyeceklerim var.

(Ali ve Mustafa çıkarlar. Leylâ da soldaki salonun kapısından çıkar)

SEKİZİNCİ MECLİS

(Şemsettin Gündoğdu, Nazan, Ayşe)
(Üçü birlikte Şemsettin ve Nazan'ın gittiği
istikametten konuşarak gelirler)

AYŞE

Demek şimdi siz kocamın ölen kardeşisiniz, öyle mi?

ŞEMSETTİN

Evet...

AYŞE

Sağsınız, ölmediniz...

ŞEMSETTİN

Elhamdülillah...

AYŞE

(Nazan'a) Doğru mu söylüyor kızım?

NAZAN

Doğru yenge...

AYŞE

(Şemsettin'e) Sakın kocamın ölen amcası olmaya-
sınız? Kardeşi olduğunuzu iyi biliyor musunuz?

ŞEMSETTİN

Canım insan kendisinin kim olduğunu bilmez mi?

AYŞE

Bilmez, bazen bilmez... Bizim efendi gün oldu kendi kendisinin amcası olduğunu söyledi, gün oldu kendi kendisinin kardeşi çıktı. Peki şimdi amcası nerede?

ŞEMSETTİN

Allah rahmet eylesin... Öleli seneler oluyor...

AYŞE

Hayır, onu sormuyorum. «Buraya gelecek mi?» diyorum...

ŞEMSETTİN

Allah, Allah... Aman Ayşe Hanım. Ölen bir insan hiç kalkıp buraya gelebilir mi?

AYŞE

Eskiden ben de öyle bilirdim amma... Yanlış çıktı... Gelebilirmiş... İşte siz kalkıp geldiniz ya...

ŞEMSETTİN

Fakat ben hakikaten ölmemiştim ki...

AYŞE

E, belli olmaz, belki amcanız da yalancıkdan ölmüştür...

ŞEMSETTİN

Hayır, hayır, müsterih olun...

AYŞE

(Nazan'a) Doğru mu söylüyor? ?

NAZAN

Doğru yenge... (Şemsettin'e) Babacığım iyi ki bu uydurma ölüm haberini ben duymadım... Eğer duysaydım...

ŞEMSETTİN

Doğru söyle... Çok mu müteessir olurdun?

NAZAN

Alay mı ediyorsun, baba?

ŞEMSETTİN

Keşki alay etseydim kızım. Bu benimki hastalık. Eski bir hastalık. Herkesten ve herşeyden şüphe etme hastalığı. Sen anlamazsın. İnsanın beş on parası olunca bu dert de yakasına yapışıyor. Düşün, benim milyonlarım var ve tabii milyonlarımla beraber bir o kadar kuruntularım, şüphelerim var... Zaten bütün bu olup bitenlere de benim hastalığım sebep olmadı mı?

NAZAN

Sahi baba, buna niye lüzum gördün?

ŞEMSETTİN

Öldüğüm haberinin sizlerde yapacağı tesiri ölçmek arzusu... İsterseniz buna bir milyonerin çılgınlığı da diyebilirsiniz. Avukat Sadullah ile yaptık bu işi.

NAZAN

Baba, mademki arkanda kalanların yapacaklarını merak ediyordun, niçin bu imtihana beni de sokmadın?

ŞEMSETTİN

Avukat Sadullah'a teşekkür et... Sana kıyamamış... «kız, pek içli... Bir felâket olacağından korktum» diyor. Bu yüzden plânda tadilât yapmış. Zaten beni en fazla şüpheye düşüren şey kardeşimin vaziyeti idi. 25 seneden beri kendisi ile dargındık. Karşılıklı birçok hatalarımız anlaşamamazlıklarımız olmuştu. Buna rağmen hâlâ beni seviyor muydu? Bana acıyacak mıydı? Hâlâ benim için fedakârlık yapmak ister miydi? Bunu anlamak üzere evvelâ bütün paramı kızıma bağışladığımı etrafa yaydık. Bu suretle menfaat kaygusunu ortadan kaldırdık. Sonra servetimin gizli yollarla Türkiye'ye nakli hikâyesini uydurduk. Mirastan kendisini ve çocuklarını mahrum ettiğimi duyan Murtaza, mazide aramızda geçmiş olanları da hatırladıktan sonra halâ benim çocuğumu himaye etmek istiyecek miydi? Bu himaye vazifesini ağırlaştırmak üzere benim saat kullanmadığım rivayetini de ortaya çıkardık. Üstelik başına kadınları musallat ettik.

AYŞE

O da pek teşne imiş ya...

ŞEMSETTİN

Günahına girmiyelim... Böyle hareket etmeye mecburdu...

NAZAN

Peki baba, aldığın neticeden memnun musun?

ŞEMSETTİN

(Nazan'a) Fevkalâde... (Ayşe'ye) Artık mesele aydınlandı. Ayşe Hanım, dargınlık falan yok değil mi? Sakın Murtaza'ya surat etmeyin...

AYŞE

Hayır hayır etmem.

DOKUZUNCU MECLİS

(Şemsettin Gündoğdu, Nazan, Ayşe, Murtaza, Mustafa)

MURTAZA

(Mustafa ile girerek) Şemsettin sana herşeyi anlatmış olacak hanım... Bana darılmadın ya?..

AYŞE

Hayır, darılmadım. Yalnız satacak başka arsaların kaldı mı? Sen onu söyle.

MURTAZA

Kalmadı. Herşey bitti. Müsterih ol... (Nazan'a) Nazan, evlâdım, nasılsın bakayım. Bilsen seni ne kadar özledim. Gözümde tuttun.

NAZAN

Ben de çok özledim amcacığım... Ben de pek çok. Verin elinizi öpeyim (Elini öper)

AYŞE

(Murtaza'ya) Görsen ne değişti evlâdım. Ne şifâ. ne temiz, ne ev hanımı kız oldu. Hem artık bizim gibi

de konuşuyor. Ben de bir istediğini iki yapmadım ya. Yirminci asırdayız dedi, kabul ettim. Meğer iş yalnız kabul etmekle bitmiyormuş. 10 gün içinde evimizin altını üstüne getirdi. Görmeyin mangal kalktı, soba geldi. Lamba kalktı, elektrik geldi. Maltız kalktı, havagazı geldi. Artık kuyudan su çekmiyoruz, terkos var. Ot minde-ri atıp koltuk takımı aldık... Haaa bir de radyo...

MURTAZA

Aferin Nazan, evimizi cennete çevirmişsin, teşekkür ederim kızım.

NAZAN

Bunların hepsini yengem istedi amca... Şimdi böyle söylüyor, siz bakmayın...

MUSTAFA

(Küskün ve endişeli) Kedi ile çuvala girilir mi hiç? Girersen böyle olursun... Bana bak hanım valde, doğru söyle, bilirsin ki çöp atlamam ben. Sving ile rumba da girdi mi bizim eve?

AYŞE

Görmedim oğlum, kimmiş bunlar?

MUSTAFA

Ya poker?

AYŞE

A vallahi onu da tanınıyorum... Gelecek miydi?

MUSTAFA

Hiç kokteyl, yahut viski aldığınız oldu mu?

AYŞE

Faramız kalmadı ki oğlum... Herşey ateş pahası...
Söylediklerin behemahal lâzım mı idi?

MUSTAFA

Ya «ha» deseydin yok mu, mümkünü yok o eve gelmezdim.

MURTAZA

Fakat Mustafa, oğlum, bunlar faydalı, lâzım ve iyi şeyler...

MUSTAFA

Güzel söylüyorsun, güzel söylüyorsun efendi peder amma, arkasından ötekiler gelmese...

MURTAZA

(Ayşe'ye) Benim saatlarıma dokunmadınız ya...

AYŞE

Hiç dokunur muyuz? Yalnız Nazan iki günde bir tozlarını aldı.

(Bu sırada Şemsettin bir sigara yakar)

MURTAZA

(Şemsettin'e) Ne o, sigara mı içiyorsun? Ne zamandan beri?

AYŞE

Mademki günün birinde sigara içecektiniz, şuna gençliğinizde başlasaydınız da şimdi biz de zengin olsaydık, olmaz mı idi?

ŞEMSETTİN

25 sene evvelki acı bir hikâye bu... (Murtaza'ya) Ağabey, senin o zaman biraz daha anlayışlı olmanı ne kadar isterdim. Biliyorsun ki kalbin var... Bunu doktorlar 25 sene evvel farketmişler, bana «sigara içerse ölür» demişlerdi. Tehlikeyi sana söyleyip maneviyatını kırmaktansa bir başka yol takibini tasarladım. Fakat aldığım tedbir yanlış çıktı. Ne yapalım hayatta herşey insanın istediği şekilde cereyan etmiyor...

MURTAZA

Affedersin Şemsettin...

ŞEMSETTİN

Estağfurullah ağabey... Hata bende oldu...

ONUNCU MECLİS

(Şemsettin, Nazan, Ayşe, Murtaza, Mustafa, sonra Ali ile Leylâ)

(Ali ile Leylâ, soldaki salondan çıkarlar. Ali'nin yeniden içtiği belli olur.)

MURTAZA

(Ali'ye) Hafız gel bakalım. (Şemsettin'e) Prenses

Leylâ'yı tanımıyorsunuz değil mi? Oynadığımız oyunun belli başlı kahramanlarındandı.

ŞEMSETTİN

Avukat Sadullah bahsetmişti kendilerinden. Gıyaben tanıyorum. Teşerrüf ettim.

MURTAZA

E çocuklar biz gidelim artık. Horoz öttü, dava bitti. Vallahi evime kavuşacağım diye çocuklar gibi seviyorum. Malûm ya insanlar saata benzerler... (Şemsettin'e) Saat kullanmadığın doğru mu?

ŞEMSETTİN

Hayır, o da yalan...

MURTAZA

Söylesene yahu, söylesene... Evet ne diyordum, insanlar saata benzerler. Kutuplar için yapılan saat başka, hattüüstüva için yapılan saat yine başkadır... Haydi Mustafa, Hafız eşyalarınızı toplayın.

ALİ

Ben sizinle gelmiyorum...

MURTAZA

Nasıl?

AYŞE

Ne dedin, ne dedin?

ALİ

Ben o muhitte yaşayamam. O muhitte yaşamak için yaratılmamışım. Benim muhitim bu muhit.

LEYLÂ

Hakkı var... Hakkı var...

AYŞE

(Murtaza'ya) Ne diyor, anlamadım?

MURTAZA

(Ayşe'ye) Kibar muhitte yaşamak istiyor... Yedikule'yi beğenmiyormuş.

AYŞE

Değiştiririz, zor bir şey değil ya... Evimizi kiraya verir, Aksaray'a taşınırız.

MURTAZA

(Ali'ye) Bak annen ne diyor?..

ALİ

Ben sizinle gelmiyeceğim.

MUSTAFA

Hafız, sarhoşsun, git yat.

ALİ

Ben Hafız değilim.

MUSTAFA

Ya nesen?

ALİ

Çöplükte bir inci...

MUSTAFA

Adın inci mi?

ALİ

Hayır modern Apollon.

MUSTAFA

Bu gâvur ismi be... Ulan anan baban burada iken
bunu söyleme bari. Sarhoşsun Hafız, git yat.

ALİ

Ben sarhoş değilim. İstedğim elbiseyi seçtiğim gibi
istedğim ismi de seçerim.

AYŞE

Sarhoşsun, sarhoş.

MUSTAFA

Yeniden kaç viski aldın? Doğru söyle... Pataklarım..

ALİ

Yalnız üç tane... Sarhoş değilim... Sizinle gelmiye-
ceğim. Hem evleniyorum ben...

MUSTAFA

Evleniyor musun? Kiminle?

ALİ

Paşa kızı ile...

MUSTAFA

Nerede karın?

ALİ

(Leylâ'yı göstererek) Medam.. Mesyö... Jö vu prezant ma fam...

AYŞE

(Murtaza'ya) Karısı bu mu imiş? Aman yarabbi...

MUSTAFA

Hafız anladım, sen sarhoş değil, delisin... Paşa kızı diye kimi gösteriyorsun? O prenses Leylâ değil mi?

ALİ

Hayır, Affan Paşanın kızı Hümeýra.

MUSTAFA

Ne vakitten beri?

ALİ

Biraz evvel karar verdik.

MUSTAFA

Karın paşa kızı olduğuna göre, bari sen de paşa çocuğu olsaydın.

ALİ

Oldum.

MUSTAFA

Hangi paşanın çocuğu?

ALİ

Vahit paşazade...

MUSTAFA

Hayır, kabuğundan çıkıp da kabuğunu beğenmeyen kestane... Hafız alayı bırak...

ALİ

Ben Hafız değilim.

MUSTAFA

İnsanı zorla çileden çıkarıyorsun. Sen Yedikule'deki evde doğmadın mı?

ALİ

Doğdum.

MUSTAFA

(Ayşe'yi işaretleyip) Seni bu kadın besleyip büyütmedi mi?

ALİ

Büyüttü.

MUSTAFA

Beraber mektebe gitmedik mi?

ALİ

Gittik.

MUSTAFA

Öyleyse?

ALİ

O zamandan beri köprünün altından ne sular geçti..

MUSTAFA

Ne köprüsü be, hangi köprü?

ALİ

Of, sana meram anlatmak ne müşkül şey... Mon-ser bu bir ekspresyondur. Yani dünya dönüyor.

MUSTAFA

Ha anladım... Onun için siz de dönüyorsunuz. Onun için karın evvelki gün Zehra idi, dün Leylâ oldu, bugün de Hümeysra... Onun için sen camî kayyumu iken pa-şa mahdumu oldun. Dünya dönüyor... Sen de beraber...

ALİ

Ben de ona acıyorum ya... Hayatı şimdi öğrendim. Ömür kısa... Çok içmeli, çok eğlenmeli... Ha bu felsefe-ye ne dersin?

MUSTAFA

Allah müstahakını versin.

LEYLÂ

Canım niçin tazyik ediyorsunuz çocuğu? Beğendiği yolu seçmek hakkı değil mi? Siz Yedikule'ye dönün... O benimle beraber kalacak... Sosyetenin en hoş giden delikanlısı yapacağım onu...

AYŞE

(Murtaza ve Mustafa'ya) Israr etmeyin. Benim oğ-lum değil artık Ali. Yabancıнын biri... (Şemsettin'e) Şemsettin Bey, Ali'nin söylediklerini duydunuz ya...

ŞEMSETTİN

Üzülmeyin Ayşe Hanım...

AYŞE

Nasıl üzülmem, bir evlâd kaybettim.

ŞEMSETTİN

(Nazan'ı işaretleyerek) Amma bir evlât kazandınız... Hem Ali kaybedilmiş sayılmaz ki... Her çiçek yetişip açılmak için ayrı iklim, ayrı toprak, ayrı bakım ister...

MUSTAFA

Amma ne çiçek?

ŞEMSETTİN

Ali'nin yaşamak istediği o muhitte de o türediler, züppeler, dejenereler arasında temiz, iyi, namuslu insanlar vardır. Hem de ekseriyeti teşkil ederler. Belki hakikaten büyük bir musikişinas olarak yetişir... Güzel bir sesi varmış... Ben de uzaktan kendisine nezaret edeceğim. İnkişafına mani olmayın çocuğun...

MUSTAFA

Yok, yok... Mani olduğumuz yok...

AYŞE

Zaten o da mevlâsını bulmuş bir kere... Biz ne yapabiliriz?

ŞEMSETTİN

(Murtaza'ya) Ağabey, seninle konuşacaklarım var. Bir ev yaptırayım sana... Bir de otomobil alacağım... Şu saat tamiratını da bırak artık. Kendi zevkin için yapacaksan yaparsın.

MURTAZA

Şemsettin, bizi rahat bırak. Sağ ol, var ol... Bana bu kadarı yetişir.

ŞEMSETTİN

Ağabey, emin ol seni dinlemem artık. Bu mevzuu daha konuşacağız. Aklından çıkarma.

MURTAZA

Olur... Olur (Ayşe'ye) Gidelim hanım... Haydi Mustafa... Hasan Efendi ile Hatice hanım da odalarından çıkmadılar. Haber verin onlara da...

NAZAN

Durun amca ben de sizinle geliyorum.

ŞEMSETTİN

Kendine gel Nazan, bu mevzuun şakaya tahammülü yok...

NAZAN

Şaka etmiyorum baba.

MURTAZA

Nazan evlâdım var ol.

MUSTAFA

Yaşa be kız... Cevherin temizmiş, neme lâzım...

MUSTAFA

(Ali'ye dönerek) Anşente bay...

ŞEMSETTİN

Nazan kızım, böyle bir karar vermek için çok düşünmek lâzım.

NAZAN

Çok düşündüm baba.

ŞEMSETTİN

Fakat sebep?

NAZAN

İsterseniz daha gürültüsüz, daha sakın bir hayatı tercih ediyor deyin. İsterseniz bu sahte yaldızlı âlemden,

bu yalan, kumar, içki ve tembellik dünyasından öğreniyor deyin.

ŞEMSETTİN

Fakat gitmek istediğin o muhitin de kusurları, eksik tarafları yok mu sanıyorsun? Evvelâ çok geri ve iptidaiî...

NAZAN

İyi amma burası da pek ileri ve sun'î... Birçok ruh hastaları, ayyaşlar ve züppelerle dolu...

LEYLÂ

(Ali'ye) Asıl züppe kendisi... Melodram oynuyor... Gösteriş olsun diye kendisini feda ediyor. Kimbilir, belki de Mustafa'ya abayı yakmıştır. Bu kız tam akıllı değil...

ALİ

Akıllı olmasına akıllı amma belki kibar değil...

ŞEMSETTİN

(Nazan'a) Kızım anlattığın dert yalnız bizim değil, bütün memleketlerin derdi... O güzel, fakat küçük başın ile bu davayı halledemezsin... (Murtaza'ya) Öyle değil mi ağabey?

MURTAZA

Şüphesiz... Zaten bence ortada halledilecek dava da yok... İnsanlar gibi cemiyetler de saata benzerler. Her saat kurulduğu zaman ileri gider, kurulması bitene yakın da geri kalır. Geri kalır amma bu ilerleyiş ve geri kalış birbirini telâfi ettiği için saatin ayarı yine doğrudur. Bunun gibi bir cemiyetin bir kısmı ileri gider, bir kısmı da geri kalırsa cemiyetin ayarı bozuluyor diyemeyiz.

NAZAN

Ben bir dava halline uğraşmıyorum baba... Ali ağa-

yim nasıl bu muhit için yaratılmışsa, benim de o muhit için yaratıldığımı kabul etmelisin. Oraya gideceğim.:

ŞEMSETTİN

Ne yapayım, mademki öyle istiyorsun, öyle olsun.

MUSTAFA

Yani amcabey, senin anlayacağın, bir bizden, bir de de sizden, fit olduk.

ŞEMSETTİN

(Ali'ye) Nazan'ı gördün ya oğlum... Gel vazgeç bu işten.

MUSTAFA

Yol yakinken geri dön. Düşünsene yarın ne olacak-sın...

ALİ

Bunu bilmiyecek ne var? Meşhur olacağım.

MURTAZA

Meşhur olmak için isim değiştirmek değil, san'ata, fenne, ilme hizmet lâzım.

ALİ

Hizmet lâkırdısı etmeyin. Uşak değilim ben

MURTAZA

Yedikule'de de çalışıp meşhur olabilirsiniz.

ALİ

(Leylâ'ya) Şunlara tesirli birkaç söz söyleyeyim. Ne diyeyim? Meşhur olmak için ilme hizmet lâzımmış...

LEYLÂ

Saçma, sor bakalım Einstein mi meşhur, yoksa Robert Taylor mı?

ALİ

Hangisi meşhur? Ben de bilmiyorum.

LEYLÂ

Tabii Robert Taylor.

ALİ

(Murtaza ve Mustafa'ya) Şimdi size bir سوال soracağım amma bileceğiniz pek şüpheli. Einstein mı meşhur, yoksa Robert Taylor mu?

MUSTAFA

Bilmece soracağımıza körebe oynayalım. Şimdi bunun ne münasebeti var, ulan?

ALİ

Dur sorayım. (Leylâ'ya) Duydun ya ne münasebeti var diyorlar.

LEYLÂ

Zırva, mat oldular.

ALİ

(Mustafa'ya) Zırva, mat oldular.

LEYLÂ

(Ali'ye) Ters söyledin.

ALİ

(Mustafa'ya) Mat oldular, zırva...

LEYLÂ

Kendin söylüyormuş gibi konuşacaksın canım.

ALİ

Mat olduk, zırva.

MURTAZA

(Ali'ye) Sen ne yapsan benim oğlumsun Ali.

LEYLÂ

(Ali'ye) Ne münasebet? Sen güzelsin, kibarsın, asilsin Ali.

MURTAZA

(Ali'ye) Son pişmanlık fayda etmez.

LEYLÂ

(Ali'ye) Fedakârlık yetişir, daha fazlası elinden gelmez.

MURTAZA

(Ali'ye) Belki bir serseri olacaksın. Herşeyini kaybedeceksin.

LEYLÂ

(Ali'ye) Kibar ve asil olacaksın. Üstelik beni kazayacaksın.

AYŞE

Efendi kâfi, yalvaracak mısın?

MURTAZA

Ali oğlum.

LEYLÂ

Ali Sevgilim.

MUSTAFA

(İsyan ederek) Moruk yetişir.

MURTAZA

(Ali'ye) Bak Mustafa yine moruk diyor, Hafız oğlum?

ALİ

Ben Hafız değilim. İnsanı çileden çıkarmayın, değilim... Değilim...

MURTAZA

Ali...

MUSTAFA

(Murtaza'ya) Haydi gidiyoruz, moruk.

NAZAN

(Mustafa'ya) Fakat ağabey, moruk değil.

MUSTAFA

Teee ökçeme bu kadar basmayın. Moruk dedikse ne olmuş, ekselâns demedik ya...

CEVAT FEHİMİ BAŞKUT'un
bütün tiyatro eserleri

1 — Büyük Şehir (1942-43)	12 — Kleopatranın Mezarı (1956-57)
2 — Ayarsızlar (1943-44)	13 — Tablodaki Adam (1958-59)
3 — Hacı Kaptan (1944-45)	14 — Öbür Gelişte (1959-60)
4 — Küçük Şehir (1945-46)	15 — Hacı Yatmaz (1961-62)
5 — Koca Bebek (1946-47)	16 — Göç (1962-63)
6 — Paydos (1948-49)	17 — Buzlar Çözülmeden (1964-65)
7 — Sana Rey Veriyorum (1950-51)	18 — Hepimiz Birimiz İçin (1965-66)
8 — Soygun (1951-52)	19 — Üzüntüyü Bırak (1967)
9 — Kadıköy İskelesi (1952-53)	20 — Ayna (1966-67)
10 — Makine (1953-54)	21 — Emekli (1967-68)
11 — Harputta Bir Amerikalı (1955-56)	22 — Ölen Hangisi (1968-69)
	23 — Dostlar (1969-70)

Fiatı : 200 TL.